

**Югозападен университет "Неофит Рилски"
Благоевград
Философски факултет
Катедра „Философски и политически науки“**

АВТОРЕФЕРАТ

на

дисертация

на тема

„Сунитските ислямски движения в Близкия изток и теорията на прагматизма“

за

**придобиване на образователна и научна степен
„доктор“**

**в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки,
по професионално направление: 3.3. Политически науки,
Политология**

Дисертант: Даниел Галили

Научен ръководител: проф. д-р Борис Манов

**Благоевград
2022**

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на разширено заседание на катедрата по „Философски и политически науки“ към Философския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград на 24 януари 2022 г.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 28 март 2022 г. от 11: 00 часа в Югозападен университет „Неофит Рилски“ - Благоевград

Дисертацията е с обем от 266 страници и се състои от съдържание, увод, 4 глави, заключение, литературни източници и приложения. За разработването на дисертацията са използвани 102 източника на английски език.

I. УВОД

Появата на ислямските движения като водеща социална и политическа сила в Близкия изток и като основен израз на противопоставяне на съществуващия социален и политически ред е централна ос в историята на региона и неразделна част от религиозното възраждане, случващо се в света. Уникалността на ислямската вълна в Близкия изток се изразява в степента и интензивност на борбата, водена от някои от нейните активисти срещу светската държава, независимо дали заради тяхната доктрина или заради закриването на режимите, които не позволяват законна опозиция. Става дума за превръщането на религията в основен политически фактор, както от опозицията, така и от самите режими.

Множеството наименования дадени от учени и медийни специалисти на ислямския феномен, показва неговата сложност и отразява различията в мненията относно неговата същност и характеристики. „**Фундаментализъм**“ е най-широко използваният термин на Запад за позоваване на ислямските движения.

Първоначално този термин се отнася за протестантските движения в Съединените щати, които призовават за връщане към принципите на религията чрез реинтерпретация на християнските текстове. „Терминът подчертава тенденцията на ислямските движения да се връщат към оригиналните текстове, като същевременно отблъскват нежеланите допълнения през годините. Проблемът с използването на този термин е, че той задава западни категории върху ислямското общество, като игнорира уникалността на феномена.“ (вж. Litvak, 1997)¹.

Друг термин използван от изследователите, е терминът „**радикален ислям**“. Тази концепция има за цел да покаже желанието на тези движения да революционизират съществуващия ред и да установят нов ислямски ред. Проблемът с този термин е, че има и негативна конотация на движения, които използват екстремни средства за постигане на целта си. Използването на този термин описва явлението по негативен и политически некоректен начин.

Терминът, който ще използвам в тази дисертация, ще бъде терминът „**политически ислям**“, въпреки проблематичността на използването на този термин. Използването на термина "политически ислям" представя желанието на движенията на ислямските движения да използват религията като идеология за постигане на политическа власт и подчертава желанието на тези движения да получат власт да управляват в страните, в които действат. Използването на този термин представя „ислямското движение“ като друго/различно политическо движение, което използва идеологическа платформа за завземане на властта и че приема съществуващата политическа игра, факт, който не винаги е правилен.

Ислямските движения в Близкия изток - възходът за ислямистките движения като водеща социална и политическа сила в Близкия изток, и като основен израз на опозиция срещу съществуващия социален и политически ред, е централна ос в историята на региона за последните тридесет години. Не става дума само за степента на връщане към религията, а за превръщането на религията в основен политически фактор, както от режимите, така и от опозицията. Тези движения са политически

---

¹ 1.Litvak, M. (1997). Islam and Democracy in the Arab World. Ha-Kibutz ha-Meuchad Press. Tel Aviv.

движения, които се занимават предимно със социалната и политическа мобилизация на масите.

Интензитетът на явлението се отразява във възприемането на властта в две държави – Иран и Судан – в пряката заплаха за редица други режими и както е споменато по-горе в използването на насилие от страна на по-радикалните елементи. Друг израз на активизъм е натискът да се прилага ислямското право като закон на държавата, вместо правните системи, взети от западния модел.

Разцветът на ислямските движения, които процъфтяват в региона, повдигат въпроса, какви могат да бъдат те по произход. Тези движения запълват празнотата, оставена след провалилите се западни идеологии, които доминираха в Близкия изток през първата половина на XX век. Фалитът на национализма, секуларизма и левицата в арабския свят, създава идеологическа празнота, която се запълва до голяма степен от фундаменталисти уверяващи, че ислямът е решението. Шестдневната война бележи първата повратна точка в появата на ислямските движения. Фуад Аджамии пише в книгата си „Улов: араби и араби“, от 1967 г., „Военното поражение издава смъртна присъда за света, която националистите издигнаха след Втората световна война“. Смъртта на Насър няколко години по-късно постави край на историята на регион, характеризиращ се с лозунги за освобождение, развитие и социализъм.

Неуспехът на режимите в арабските държави да се справят със социалните и икономически промени в Близкия изток тласка населението към ислямските движения. Въпреки големите надежди на арабския социализъм през 50-те и 60-те години на миналия век и парите от петрола от 70-те години, повечето арабски страни страдат от социално-икономически затруднения. В състояние на икономическа криза и социално-политическо отчуждение, социалната група, която е най-привлечена от ислямското послание, е средната и ниската класа, както и загубили положението си сред занаятчиите и дребните търговци, и жителите, пристигнали наскоро от село към града. Тези групи дават на фундаменталистите механизъм, който защитава статуса им от понататъшен упадък и запазва целостта на тяхната ценностна система. Друга важна целева група са младите хора, завършили образователната система в своята държава, които се чувстват отчуждени от съществуващия обществено-политически и културен ред, тъй като държавата не е в състояние да им осигури работа, жилище и социален напредък.

Те са внимателни и възприемчиви към ислямското послание, което обещава социална справедливост и почти утопични решения на тяхното тежко положение. Авторитарната държава не само не успява да реализира целите си, но и създава задушавачи бюрократични механизми и потиснически режими, които увеличават отчуждението на индивида от правителството в страната. Изправени пред чувството на отчуждение и загуба в масовото и анонимно общество в града, ислямските движения осигуряват усещане за идентичност и принадлежност към рамка, мисия и цел (вж. Litvak, 1997).

Друг важен фактор е недемократичният характер на режимите в арабските страни. Според Аджамии, „Страните в арабския свят са изключили обикновените мъже и жени от политическия живот, конкурентни центрове на сила са били в пустошта“ – традиционният пазар, религиозни институции, професионални асоциации и работнически съюзи. „Дива ислямска алтернатива продължава да съществува в периферията, особено сред младите, но източникът му на вдъхновение е вярата в идването на месията, а не демокрацията.“

Ислямското решение, предлагано от тези движения, има редица ясно изразени предимства пред другите.

Първо, ислямът е представен като цялостна система, която предоставя всички решения на проблемите на този и онзи свят.

Второ, ислямското решение се представя като алтернатива на арабското и ислямското възраждане и власт. Идеите на ислямистите са склонни да бъдат приобщаващи, а не програмни и това увеличава тяхната привлекателност и прави опонентите им по-малко привлекателни. Те са радикални в това, че търсят привидно дълбоки решения на фундаменталните проблеми на обществото.

Трето, ислямското решение е автентично решение, вкоренено в местната култура и подходящо за местните условия. Това не е внесено решение като либерализма или социализма, чийто чужд произход често се представя като една от основните причини за провала им в региона.

Ислямският път се представя като голям успех в далечното минало, но за разлика от другите алтернативи, които вече са се провалили, той не е изпробван в настоящето. Те твърдят, че само установяването на ислямски ред на мястото на съществуващия ред ще даде на исляма власт и ще го постави в центъра на световната карта. Това е така, защото ислямът е религията на истината, религията на Бог и неговата сила е доказателство за неговата истинност. Според Аджами, една от тезите е⁷ „Защото мнозина изоставят пътя на исляма и се връщат към ситуацията, която съществува преди пророкът Мохамед да заложи своето виждане? Ако мюсюлманите сега се върнат към първоначалния ислям, те ще си възвърнат властта.“

Ислямистите използват проповеди, за да предадат своето послание, а проповедниците могат да се считат за най-важните емисари и служители на Дауах (Da'wah). Проповедта се провежда в разгара на древна и важна религиозна церемония в живота на общността, в джамията - първото публично събиране на мюсюлманите, чиято специална архитектура предизвиква спомени за славен момент. Използването на джамията, традиционното облекло на даршана и използването на ислямския „език“ помагат да се предаде посланието на движението до тяхната целева аудитория (виж Furman, 2002)².

Освен това, доброволческите дейности на ислямските общества ги доближават до широката общественост, особено към тези, които се нуждаят от социални услуги, образование и медицина, и поставят ислямските общества във важна позиция на влияние - в бедствието около алеите на бедността,

Ислямът се явява като нова надежда и лозунгът "Ислямът е решението" в случая не изисква доказателства. Съобщението минава през денталната клиника до джамията или в девическия клас в професионалната гимназия, и ако не е съществуването им, те изобщо нямаше да го учат.

Посланията се предават чрез символичните цени, събирани в замяна на различни услуги, както и чрез лозунгите, знаците и атмосферата на благодат, които се намират в тези крила на Ислямския център, но основно чрез дейността, която се извършва там. Изричното послание е оставено от вярващите на исляма, по същество, на самата джамия.

---

² Furman, U. (2002). Eslamyon: Religion and Society in the Doctrine of Contemporary Islamic Faithfuls. The Israeli Ministry of Defence Publications.

Въпреки приликата между различните ислямски движения, има редица разлики в методите на действие. Някои от тези движения са интегрирани в съществуващия политически ред и са заинтересовани да го променят отвътре, като се интегрират в държавни институции. Според централните мислители в това течение, образованието и участието в политиката трябва да се извършват едновременно.

От една страна, образованието не бива да се пренебрегва, но от друга страна, фокусът не трябва да бъде само върху образованието и качеството на членовете на движението, а трябва да се търси реално участие в политиката и да се използва относителната свобода, предоставена на движението, за да се разшири неговата образователна дейност и неговото влияние върху различните сектори на обществото. Като пример може да бъде посечено движението „Мюсюлмански братя“ в Сирия от ранните си дни, като част от сирийския политически естаблишмънт, което призовава към политико-социален ред и дори го подкрепя. Или движението „Мюсюлмански братя“ в Йордания, което се застъпва за политическата дейност в рамките на съществуващия конституционен режим. Движението трябва да бъде интегрирано в обществения и политическия живот, за да се постигне постепенна реформа с мирни средства, като същевременно участва в парламентарния живот, и дори в правителството при подходящи обстоятелства (виж Kramer, в: Litvak, 1997), (виж Susser, в Litvak, 1997).

Други движения се застъпват за подход на културно преосмисляне и призовават за възпитаване на населението в стълбовете на исляма, за да се подготви фона за времето, когато те ще могат да завземат властта.

Фурман описва това добре, когато каза, че „Дауах – призивът, проповядването, пропагандата и усвояването на посланието в умоте и сърцата на вярващите“ (виж. Furman, 2002) – се разглежда като основно средство и средство за борба с културния империализъм, и за превъзпитание в началата на ислямско общество. „Книги, записи, учебни занятия и лекции, както и доброволчески действия, също са свързани с хората - проповедници, мислители и активисти. Това са средствата за приятелство и неговите агенти, които посредничат между ислямското субобщество и целевата аудитория.“ (виж. Furman, 2002)

Традиционната образователна дейност има за цел да поддържа и укрепва ислямския характер на общността - един пример за това е движението „Мюсюлмански братя“ в Египет. В ранните си етапи то възприема подхода, че пътят към постигането на целта, т.е. създаването на ислямска държава, е постепенен, като набляга на ислямското възпитание на младото поколение.

Исам ал-Атар, вторият генерален надзорник на „Мюсюлманските братя“ в Сирия, също отдава голямо значение на религиозното образование и проповедта, които той вижда като основен начин за популяризиране на ислямските идеи, което води до силното му противопоставяне на започването на въоръжена борба срещу Ба 'тия режим.

Някои движения приемат подхода, че съществуващият режим трябва да бъде свален чрез джихад, който ще се води срещу неверниците. Абд ал-Салам Фарадж, водещ идеолог в това течение, настоява за джихад до крайна степен, с халахичното оправдание, намерено във фетвите на Ибн Таймия. Пример за това е движението „Мюсюлмански братя“ в Сирия под управлението на партията БААС.

Възходът на партията БААС на власт през 1963 г. представлява предизвикателство за ислямския характер, който движението се стреми да си предаде в Сирия, в духа на старата ислямска традиция.

Това предизвикателство е прието от младото, образовано и радикално настроено ръководство, обикновено без формално религиозно образование, което превърна „Братството“ в насилствена подземна организация, която се стреми да сваля режима на БААС чрез въоръжена борба, и да създаде ислямска държава в Сирия. (виж Zisser, в: Litvak, 1997).

Други представители на това движение са движението на „Палестинския ислямски джихад“, които създават авангардния идеал, който би могъл да наложи ислямското управление над обществото, чрез цялостния джихад срещу Израел - подобно на движението „Въоръжена ислямска група - ВИГ“ (GIA) в Алжир, чиято цел е унищожаване на държавата, като последните предпочитат месианското измерение на борбата по социални и политически съображения.

Някои движения призовават за отделяне от обществото, като го възприемат като общество от неверници. Движенията прилагат свой специфичен подход на теорията, разработена от Сейид Кутб, че общество, което не се управлява по законите на Бог, а от човешките закони, е езическо общество и не може да приеме цялата благодат и Божие благословение, вярата в Бог и поклонението пред Бог, не са достатъчни.

Пример за това може да се намери в движението „Ал-Такфир и Ал-Хиджра“, което заявява, че египетското общество е общество от неверници и следователно трябва да се отдели от него и да живее отделно, за да създаде ядро на идеално антиобщество и да се върне към него, за да завърши Джихад. Други примери за тези групи могат да бъдат намерени при техните наследници като Ал- Тауфик и Ал-Тебин, Ал-Шокун (виж Litvak, 1997) (виж Gera, в: Litvak, 1997) (виж Ron, 2010). Може да бъде направен извод, че ислямските движения са прагматични в дейността си, спрямо своите поддръжници и в желанието си да рекрутират нови поддръжници. Също така, е забележима разликата на две нива в рамките на едни и същи фундаменталистски движения - идеологическо ниво и практическо ниво. Това разграничение води до разграничение между религиозно-идеологическо лидерство и политическо-изпълнително лидерство. Съотношението на силите между двете нива определя текущите цели, докато идеологическите метацили остават изключителна сфера на идеологическо-религиозното ръководство.

Основната цел на фундаменталистките движения е да създадат ново общество в духа на оригиналната ислямска религия, както те я виждат. Преследвайки тази цел, те се сблъскат с властите в редица страни и дори свалят режими, както и предизвикват граждански войни в няколко държави.

Много от тези движения доведоха до значителни вътрешни промени в социалната, културната и религиозната сфера и успяха да мобилизират много местни социални активисти. Те представят своята идеология като цялостна алтернатива на режима и начина на живот в обществата и държавите, в които действат.

Изследванията върху ислямския фундаментализъм обсъждат причините за връзките му с тероризма. Малко изследвания обаче се занимават с религиозните и социални промени, които той извършва сред своите поддръжници и последователи.

Сътрудничеството между Запада и няколко арабски и мюсюлмански държави във войната срещу политическия ислям, доведе до промяна в моделите и тактиката на тези движения в арабския и ислямския свят. Основната цел на движенията е отклонена към

терор и насилие срещу Запада, от дейност срещу държавни органи в арабските и мюсюлманските държави.

Тази промяна в тактиката за „определяне на врага“ е критична повратна точка в отношението на арабските и мюсюлманските общества към тези движения. Въпреки че няма точни статистически оценки за тази промяна, тя може да се усети в медиите и дори по арабските и ислямски улици. Напоследък арабските сателитни станции излъчват телевизионни сериали и множество токшоута и западни интелектуалци на арабски език, където атакуват фундаменталисткия ислямски тероризъм и неговия негативен ефект върху имиджа на мюсюлманите по целия свят.

Основна теза, предмет и обект на изследването

Темата на тази дисертация е „**Сунитските ислямски движения в Близкия изток и теорията на прагматизма**“, тема, която е актуална, полемична и изисква добри познания, за да може да се обяснят събитията в Близкия изток и философията на исляма, религиозният догматизъм и тероризмът, които водят до политическия ислям.

Темата на дисертацията е актуална и значима, поради няколко обстоятелства:

Първо: Ако се направи списъкът с проблемни региони на нашата планета, той определено ще включва Близкия изток, Израел, ивицата Газа, Палестинските територии и Ливан. Цивилното население в региона продължава да бъде контролирано от местни терористични организации, най-големите, от които са Фатах, Хамас и организации като Мюсюлманско братство. Поради тази конфликтна ситуация Близкият изток е постоянен източник на ксенофобия, етнически конфликти, войни и ядрени заплахи – Иран и обогатяването на уран. В основата на тези проблеми са политико-религиозните ислямски движения

Второ: За да може да бъдат контролирани, отблъсквани и парирани сунитските ислямски движения в Близкия изток, човек трябва да има добри познания за тяхната история, философска идеология, социално-политически и икономически практики;

Трето: След Арабската пролет (2010-2012), предизвиканите от нея мигрантски вълни, конфликта в Сирия и появата на Ислямска държава (ИДИЛ), блискоизточният тероризъм се глобализира тотално. Атаките от 20001 в Съединените щати бяха началото на отварянето на «Кутията на Пандора». Всъщност на глобално ниво е трудно да се контролират саморадикализиращите се крайни ислямисти, често млади хора от четвърто/пето поколение мигранти в европейските страни. Към днешна дата, ислямският тероризъм се оказва една от най-големите заплахи за националната сигурност на всяка страна в света.

Един от начините, по които фундаменталистките ислямски движения се справят с цялостната офанзива срещу тях, е реорганизацията.

Много от тези движения започнаха да извършват религиозно-социална дейност различна от военно-терористичната такава. Пример за това е разделението на движението Хамас между религиозното крило и военното крило, или в Египет между „Мюсюлмански братя“ и „Ислямския джихад“.

В резултат на това ислямските движения засилват развитието на своите образователни, социални и особено религиозни институции. На практически-емпирично ниво дисертацията хвърля светлина върху по-малко известни области на ислямските движения. Противно на литературата за движенията на ислямския фундаментализъм, която се занимава само с политиката и тероризма.

Докторската дисертация разглежда:

- политическият ислям;
- религиозният фундаментализъм като идеологически и практически фактор;
- как фундаменталистките движения се трансформират от фундаменталистка религиозна идеология към движение, което желае да създаде независима ислямска общност.

Това изследване хвърля светлина върху аспекти, които все още не са проучени, например, по начина, по който функционират фундаменталистките движения, както моделите за рекрутиране на поддръжници и способността на движенията да се отделят от по-широкото светско общество.

В дисертацията се използва политико-историографски подход, за което свидетелстват: от една страна, историографският подход и анализ на фактите, а от друга страна, приложените доказателства от емпирични събития, отбелязани в текста, статии и приложенията към дисертацията.

Това изследване се интересува от проучване дали социалните и политическите дейности на ислямските движения, съответстват на академичната теория на прагматизма.

Изследователска хипотеза:

Прагматизмът е философска основа на практиката, проявите и действията на сунитските ислямски движения

Прагматизмът е философска теория, разработена в Съединените щати в края на XIX век. Нейните основатели са Чарлз С. Пиърс, който дава името на теорията и развива нейните принципи: Уилям Джеймс, който я насърчава и разпространява, и Джон Дюи, който разработва инструменталните аспекти на теорията (виж Vascon, 2012), (виж, Galily, & Schwartz, 2021) 1.

Теорията на прагматизма е философска идея, която подчертава връзката между теорията и практиката: стойността на истинност на теорията зависи от организацията и ефективността на нейното приложение. Прагматизмът, казва Ричард Рорти, е «За това кои са най-ефективните начини за постигане на това, което искаме да постигнем» (виж Brandom, 2011), (виж Galily, & Schwartz, 2021) 1. Прагматизмът твърди, че истината се измерва с практически цели.

Истинността на едно твърдение се определя от практическите резултати и ползата от тях. Прагматиците разчитат на емпирични експерименти и практически успех, като отхвърлят априорните предположения като източник на човешкото познание

(поддържайки емпиризма). Според прагматизма мислите, идеите и възгледите са просто инструменти за постигане на житейските цели - и нямат метафизично значение (виж Kloppenber, 1996), (виж Galily, & Schwartz, 2021) 1.

Тоест, понятията представляват подходящи мисловни навици или етикет; те не представляват метафизични истини и не описват природата на нещата. Езикът е не само средство за комуникация, но е и израз на световното съзнание и светоглед. Знанието се ръководи от интересите и ценностите на потребителите. Субектите се установяват в процес на емпиричен опит, а не в резултат на рационално и теоретично изследване (вж. Menand, ed., 1998), (виж Galily, & Schwartz, 2021)1.

Прагматизмът като социална идеологическа практика в ислямските движения има своите конкретни и преки прояви. Например, от една страна, Дауах (Da'wah) е благотворителна дейност, социално подпомагане и образование, а всъщност в сърцевината си подготвя връщането на палестинците в лоното на исляма. Тази дейност сближава палестинския народ с исляма и осигурява популярна подкрепа за идеологическите възгледи на Хамас. Дауах се вписва в желанието на Хамас да създаде ислямска държава с народна подкрепа чрез социални промени, а не чрез насилствен преврат, който да наложи исляма на хората.

От друга страна, терористичните актове на „Мюсюлмански братя“ и други ислямски движения в Близкия изток подкопават авторитета на правителствата в ренегатските страни чрез тяхното теоретико-идеологическо поведение – поведение, което е проблематично за социалния и политически мир по света. В дисертацията ще бъдат разгледани проявите на този идеологически прагматизъм, съчетаващ практика, политика, религия и философия, както и последствията от него (виж Galily, & Schwartz, 2021) 1, (виж Galily, & Schwartz, 2021) 2, (виж Galily & Schwartz, 2021) 3.

Приложения

В края на дисертацията е представен раздел "Приложения". Този раздел е неразделна част от научния анализ. Разделът се състои от три параграфа, които дават нагледен пример: графики, таблици и емпирични изследвания, които потвърждават направените изводи в дисертацията и научните приноси.

Трите параграфа на раздел „Приложения“ са както следва:

Приложение 1. Доклад на Рев за мюсюлманските мрежи и движения в Западна Европа;

Приложение 2. Ислямска политическа мисъл: Въведение;

Приложение 3. Рецензия на книгата: Ислямска политическа мисъл: Въведение.

Конкретизирана, структурата на дисертационния труд е следната:

УВОД

ПЪРВА ГЛАВА: Теоретичната рационалност – теорията на прагматизма

1. Литературен фон

2. „Прагматизъм” и прагматизъм

3. Прагматичната максима
4. Прагматични теории за истината
5. Прагматичната традиция
6. Други прагматици

ГЛАВА ВТОРА: Ислямското движение в Израел: Идеология срещу прагматизъм

1. Статутът на религията в Израел
2. Правният статус на мюсюлманското шериатско право в Израел
3. Лично статус според израелското законодателство
4. Създаването на ислямското движение в Израел – историческа справка
5. Идеология и цели на ислямското движение в Израел
6. Отношението на движението към израелските избори, споразуменията от Осло и въоръжената борба срещу Израел

ГЛАВА ТРЕТА: Движението Хамас: Идеология срещу прагматизъм

1. Палестинската власт
2. Статутът на религията в правителството и обществото
3. Идеологията на движението Хамас
4. Четирите основни принципа, които Хамас поддържа
5. Хамас използва ли прагматизъм в политическата си дейност?
6. Как структурите на движението и връзката между тях позволяват на Хамас да действа в ситуации на напрежение и конфликт с ПА и Израел?

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА: Мюсюлмански братя в Египет: идеология срещу прагматизъм

1. Движението „Мюсюлмански братя“
2. Предистория на възхода на „Мюсюлманските братя“ в Египет
3. Статутът на религията в страната
4. Какво представляват „Мюсюлманските братя“? Според коя идеология се осъществява движението? – История на движението и идеология
5. Как се проявява прагматизмът в дейността на „Мюсюлманските братя“ в Египет?
6. Терористичен акт в България

ЗАКЛЮЧЕНИЕ - СЪОТВЕТСТВА ЛИ ДЕЙНОСТТА НА ИСЛЯМСКИТЕ ДВИЖЕНИЯ С ТЕОРИЯТА НА ПРАГМАТИЗМА?

ИЗТОЧНИЦИ

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Доклад на Pew за мюсюлманските мрежи и движения в Западна Европа;

Приложение 2. Ислямска политическа мисъл: Въведение;

Приложение 3. Рецензия на книгата: Ислямска политическа мисъл: Въведение.

II. СИНОПСИС

В **„ПЪРВА ГЛАВА: Теоретичната рационалност – теорията на прагматизма”**, се защитава тезата, че прагматизмът е философска традиция, която възниква в Съединените щати около 1870 г. Най-важните от „класическите прагматици” са Чарлз Сандърс Пърс (1839–1914), Уилям Джеймс (1842–1910) и Джон Дюи (1859–1952). Влиянието на прагматизма намалява през 20- и 30-те год. на XX век, но той претърпява възраждане от 70-те год. на миналия век, като философите са все по-склонни да използват схващанията и идеите на класическите прагматици, както и редица мислители, като Ричард Рорти, Хилари Пътнам и Робърт Брандъм развиват философски възгледи, които представляват по-късни етапи от прагматичната традиция. По-голямата част от тази въведителна глава е посветена на идеите на класическите прагматици Пърс, Джеймс и Дюи. Но към края на главата ще бъдат разгледани и тези, които понякога се нарича „нови прагматици“. Това са философи, които съживяват прагматизма, развивайки идеи, които очевидно принадлежат на прагматичната традиция. Освен споменатите по-горе имена, могат да бъдат добавени и тези на Филип Кичър, Хю Прайс и др. Наблюдава се и нарастващ интерес към връзките между прагматизма и идеализма. При такова разбиране за праисторията и развитието на прагматизма като теория и практика – от тази гледна точка, в първа глава на дисертацията е отделено специално внимание на историко-философското осмисляне на универсалността на прагматизма.

Първи параграф „Литературен фон” анализира много важното понятие „политически ислям”, което по същество е свързано с проявата на прагматизма в исляма като теория и практика. Политическият ислям, според Запада, е в „цикъл на дейност“. Този цикъл, казва Саид, също показва липса на промяна в очите на Запада, според възгледите на Запада, завземането на власт от ислямистки политически движения в миналото води до погрешни заключения за бъдещето. Това означава, че има цикличност на политическия ислям и следователно няма да има промяна, ако се върнем към същата точка. От мюсюлманска гледна точка религията традиционно е била едновременно универсална и централна, тъй като е служела като жизненоважна основа и основен център на идентичност и лоялност. Религията прави разлика между тези, които принадлежат към групата, и тези, които не принадлежат към нея. Иракчанин мюсюлманин би се чувствал по-близък с не иракчанин мюсюлманин, отколкото с иракчанин не мюсюлманин. Мюсюлманите от различни страни, които говорят различни езици, споделят спомените за едно общо и свещено минало, същото като съзнанието за социална идентичност, това е усещане за обща съдба. Не нацията или страната е основата на идентичността - както е на Запад - а общността на религиозно-политическото тяло,

Задачата на **втори параграф „Прагматизъм” и прагматизъм**, е да се разгледа прагматизма в исторически и философски план. Уилям Джеймс (неговите изследвания са много важни за задачите, които тази дисертация се опитва да изучава) публикува серия от лекции на тема „Прагматизъм: ново име за един стар начин на мислене“ през 1907 г., той започва с идентифицирането на „Настоящото: дилема във философията” (James, 1907: 9ff), фундаментален и очевидно неразрешим сблъсък между два начина на мислене за нещата. Той обещава, че прагматизмът ще ни покаже пътя за преодоляване на тази дилема и след като по този начин ни показва важноста му, продължава, във

втората лекция, да обяснява „Какво означава прагматизмът“. Дилемата на Джеймс е позната: тя е форма на въпроса как можем да съвместим претенциите на науката, от една страна, с тези на религията и морала, от друга. Джеймс го въвежда, като отбелязва, че историята на философията е „до голяма степен тази на известен сблъсък на човешки темпераменти, между „твърдомислещите“ и „деликатен“. „Твърдомислещите“ имат емпиричен ангажимент да изживяват и да се ориентират към „фактите“, докато „деликатните“ имат повече вкус към априорните принципи, които се харесват на ума. „Деликатните“ са склонни да бъдат идеалисти, оптимисти и религиозни, докато „твърдомислещите“ обикновено са материалисти, песимисти и нерелигиозни. „Деликатните“ са „свободни“; „твърдомислещите“ са „фаталистични“ и „скептични“.

В трети параграф „Прагматичната максима“, в първа глава на дисертацията се говори за прагматична максима. Това повдига някои въпроси. Първо: какво точно е съдържанието на тази максима? Какво нещо признава като е практическото следствие от някаква теория или твърдение? Второ, каква полза има от такава максима? Защо ни трябва? И трето, каква е причината да се смята, че прагматичната максима е правилна? В този раздел са разгледани отговорите на Пърс и Уилям Джеймс, на някои от тези въпроси.

Четвърти параграф „Прагматични теории за истината“, анализира различни прагматични теории за истината – тези различия в мотивацията стават най-ясни, когато проследим как Пърс и Джеймс прилагат своите прагматични максими за изясняване на концепцията за истината. Разказът на Пърс за истината е представен като средство за разбиране на понятие, което е било от значение за метода на науката: реалността; докато Джеймс е готов да използва своя възглед, за да защити плуралистичното мнение, че може да има различни видове истини.

Пети параграф от тази глава анализира „Прагматичната традиция“. Преди това се акцентира върху прагматичната максима и правилото за изясняване на идеите, което както за Пърс, така и за Джеймс е ядрото на прагматизма. Когато мислим за прагматизма като за философска традиция, а не като за максима или принцип, можем да идентифицираме набор от философски възгледи и нагласи, които са характерни за прагматизма и които могат да ни накарат да идентифицираме като прагматици много философи, които са донякъде скептични относно максимата и нейните приложения - ние разглеждаме тези възгледи по-скоро като отличителни черти на прагматичната традиция. Първата от анализираните теми е епистемологична и се вписва в твърдението на Хилари Пътнам, че отличителен белег на прагматизма е комбинация от антискептицизъм и фалибилизъм.

Скептицизъм и фалибилизъм – според: Пърс – Трябва да се опитаме да се съмняваме в предположенията и трябва да ги запазим само ако са абсолютно сигурни и не сме в състояние да се съмняваме в тях. Тестът за сигурност, както по-нататък посочва Пърс, се крие в индивидуалното съзнание: изпитанието чрез съмнение е нещо, което всеки трябва да направи за себе си. И изследването на нашите вярвания се ръководи от размисъл върху хипотетични възможности: не можем да се доверим на нашите възприятия, например, защото не можем да изключим възможността те да са създадени от сън или от лоши учени, манипулиращи мозъците ни. Първоначалният прагматичен отговор на тази стратегия има няколко направления. Това е стратегия, която не можем да изпълним ефективно и така или иначе няма причина да я приемем. Пърс започва отговора си с твърдението, че всеки опит за възприемане на метода на

съмнението ще бъде упражнение за самозаблуда, тъй като притежаваме различни сигурност, които „не ни хрумва, могат да бъдат поставени под въпрос“. Това, което се произвежда, няма да бъде „истинско съмнение“ и тези вярвания ще се крият на заден план, като влияят на нашето подсъзнание, когато се предполага, че трябва да спрем преценката в тях. Пърс настоява да не се „преструваме, че се съмняваме във философията в това, в което не се съмняваме е в сърцата ни“. Трябва да се съмняваме в предположенията, само ако имаме реална причина за това.

Джеймс - прави подобни наблюдения. Във „Волята за вяра“ той ни напомня, че имаме две когнитивни желания: искаме да получим истината; и искаме да избегнем грешки. Колкото повече се опитваме да избегнем грешки, толкова по-вероятно е да пропуснем истините; и колкото по-напрегнати сме в търсенето на истини, толкова по-вероятно е да допускаме грешки. Методът на съмнението може да има смисъл във важен случай, когато се отдава огромна тежест на избягването на грешка, дори ако това означава загуба на истина. След като осъзнаем, че вземаме практическо решение за относителната важност на два обекта, картезианската стратегия вече не изглежда единствено рационалната.

Проучване – както вече беше казано, прагматичните описания на нормативните стандарти, които трябва да следваме, за да достигнем до вярвания за света, се определят от гледна точка на това как можем да извършваме проучвания по дисциплиниран, самоконтролиран начин. Те предоставят богати отчети за способностите, които трябва да притежаваме, за да проучим добре и правилата, и ръководните принципи, които трябва да приемем.

Прагматичната концепция за опита - както е видно от прагматичната максима, прагматизмът е форма на емпиризм. Способността ни да мислим за външни неща и постоянно да подобряваме разбирането си за тях, се основава на нашия опит. Въпреки това, всички прагматици имат схващания за опита и възприятието, които са коренно различни от възгледите на повечето по-ранни философи като Дейвид Хюм и Декарт. Приетият възглед свързва преживяването с това, което понякога се нарича „дадено“: ние сме пасивни получатели на атомистично, определено и единично сетивно съдържание, видовете неща, които понякога се наричат сетивни данни. Опитът предоставя материала за познание и концептуализиране, но самият той няма съдържание, което е информирано от концепции, практически нужди или нещо друго несетивно. Единственият ни контакт с външния свят е чрез получаване на такива преживявания, които предполагаме, че са причинени от външни неща; но тъй като тези сензорни входове са единственият ни източник на познание за външния свят, ние нямаме пряко сетивно съзнание за външните неща. Не е изненада, че този начин на мислене за едно преживяване може лесно да доведе до скептицизъм относно външния свят.

Шести параграф „Други прагматици“. Би било погрешно да се заключи, че прагматизмът е ограничен до Съединените щати или че единствените важни повлияни от прагматизма мислители са Пърс, Джеймс и Дюи. Както е документирано от Тайър, прагматици е имало в Оксфорд, във Франция и особено в Италия в първите години на ХХ век. Освен това, можем да споменем няколко други важни американски прагматици, като например, Джозая Ройс. Обикновено смятан за идеалистичен противник на Джеймс и критик на прагматизма, Ройс все повече започва да бъде повлиян от работата на Пърс върху знаците и върху общността на питащите и е признат за колега прагматик от самия Пърс. С. I. Lewis, учителят на Куайн и на няколко

поколения философи от Харвард, развива философия, която е вид прагматичен кантианизъм. Мъри Мърфи го определи като „последния велик прагматик“. През последните няколко десетилетия на XX век научната работа върху прагматичната философия нараства, както в количествено, така и в качествено отношение, което прави възможно оценяването на изтънчеността на прагматичните философи и позволява на читателите да избягат от тривиалните до бре познати философствания. При липса на място за обсъждане на всички аспекти на това развитие, ще коментирам само двама или трима водещи философи, които повлияха на прочита на прагматиците да оформят концепцията им за философия. Ричард Рорти е описал своята философия като „прагматична“ в редица случаи. Докато Пърс и Дюи — и дори може би Джеймс — са били ангажирани с разработването на систематични философски визии, Рорти третира „прагматизма“ като нещо по-негативно. Това, което прагматиците ни учат за истината, казва той, е, че „Изобщо няма нищо системно или конструктивно, което да се каже за истината“.

В **„ГЛАВА ВТОРА: Ислямското движение в Израел: Идеология срещу прагматизъм“**, се защитава тезата, че ислямското движение действа в Държавата Израел, която е парламентарна демокрация.

В **първи параграф** се анализира много важното понятие за **„Статутът на религията в Израел“**. Декларацията за независимост обявява Държавата Израел за еврейска и демократична държава. За да избегнат разногласия по време на формулировката, авторите се въздържат от изрично дефиниране на въпроса за еврейската религия и другите религии в Държавата Израел, нито се обсъжда връзката между религиозните въпроси и гражданското право на държавата. Декларацията обещава да остане вярна на декларациите на ООН, да се въздържа от дискриминация въз основа на религия, раса и пол, и да гарантира свободата на религията за всички граждани на държавата, но няма пълно разделение между религия и държава в Израел. Еврейската религия има по-висок статут от другите религии, и е с финансиране от държавата, тъй като тя е религия на повечето от гражданите на Израел. Принципът на „свобода на религията“ и „свобода от религия“ се поддържа в Израел. Религиозните съдилища се поддържат в Държавата Израел. Въпреки че има проблем между държавата и религиозния истеблишмент, Израел се стреми да поддържа принципа на свобода на религията и съвестта. Като цяло по-голямата част от израелската общественост се състои от светски евреи, но тази група също е подвластна на религиозните закони по отношение на личния статус. Може да се каже, че законите на религията, не са закони на държавата, но има и такива религиозни закони, които важат за светската общественост. Държавата Израел има независима правна система, която е повлияна от общото световно право, но има и свои собствени уникални характеристики. Заедно с израелската правна система, израелското право признава специалния статут на еврейското право, както и статутът на религиозни правни правила, особено в областта на семейното право. В Държавата Израел няма официална конституция, а основните принципи на системата, особено след опитите за конституционна промяна, са взети от набор от основни закони, чието законодателство все още не е завършено, както и тълкуването на закона според основните правни понятия, произтичат от факта, че държавата е еврейска и демократична държава.

Задачата на **втори параграф** е да изясни **„Правният статус на мюсюлманското шериатско право в Израел“**, Шериатът е ислямски религиозен закон, който регулира

всички аспекти на живота и обществото. От XIX век в мюсюлманските страни се приемат светски закони, например, в търговската и криминалната сфера, но не са приемани лични закони. В търговската и криминалната сфера са приети западни закони под влияние на Западното право, като „Османския кодекс на Меджлшс“. Първоначално законодателите мислели да завършат шериата, но постепенно става ясно, че гражданските закони ограничават шериата. Брачното право, бракът, разводът и наследството са център на шериата. В началото на XX век светският законодател в мюсюлманските страни започва да се намесва в тях. Ситуацията е различна в различните държави в мюсюлманския свят. Всички те следват ислямския закон, но тълкуването на закона е разнообразно и различно в отделните държави. Има разлика в тълкуването и прилагането на ислямското право в различните мюсюлмански общества днес. Поради влиянието на колониализма, който често заменя религиозното право със светско право, и либералните движения в исляма, които повдигнаха въпроси за принадлежността и възможността за прилагане на шериата от различни гледни точки. В повечето държави в Близкия изток и Северна Африка съществува двойна система от религиозни и светски съдилища, където религиозните съдилища се занимават основно с брак и наследство. В ръцете на фундаменталистите обаче шериатът обвързва всички вярващи и дори всички хора, управлявани от вярващите. Меджлис е набор от закони, основани на мюсюлманското право, което регулира гражданското право през османския период. По това време мюсюлманското правило, според което духовниците, улемите, установяват рамката за законите на държавата според шериата, а на светския владетел е разрешено да действа и да служи в тази рамка, която е определена от улема. Един принцип на османското право е приет в израелското право, а именно прилагането на личния религиозен закон към въпроси, свързани с индивидуалния статус на гражданина (брак, развод и т.н.). Със създаването на Държавата Израел принципът на правна автономия е възприет по въпросите на личния статус, за да се запази статуквото между светската еврейска общественост и религиозната еврейска общественост. Що се отнася до мюсюлманската общност в Израел, това означава, че шериата остава валидният закон по отношение на браковете и разводите на мюсюлманите в Израел.

Третият параграф „Лично статус според израелското законодателство“, пояснява, че със създаването на Държавата Израел, принципът на правна автономия е възприет по въпросите на личния статус. Правомощията по въпросите на личния статус са запазени от закона за религиозните съдилища, с изключение на някои ограничения. Това споразумение позволява прилагането на законите на шериата в Израел, но само по отношение на личния статус (брак, развод и т.н.) и само за мюсюлманите сунити. Шариатските съдилища имат официално признание и се финансират от държавата, подобно на равинските съдилища. Кадите, които ги ръководят, имат статут на държавни служители. Ограниченията, наложени от държавния закон за брака и развода, като забраната за женитба за момиче под 17-годишна възраст, забраната за бигамия и забраната за експулсиране на жена, ще се прилагат към шариатските съдилища в Израел по същия начин като че те се отнасят до равинските съдилища.

В четвърти параграф „Създаването на ислямското движение в Израел – историческа справка“, се предоставя историческа ретроспекция и анализ на създаването на ислямското движение в Израел. От средата на 70-те год. на миналия век арабското общество в Израел претърпява бързи политически и социални промени, като последиците от войната от 1967 г. са по-очевидни. Войната допринася до голяма степен за възхода на фундаменталисткия ислям сред израелските араби. Идеологически

войната символизира за мнозина идеологическия фалит на арабските светски идеологии, а провалът на арабското национално движение повдигна рамката на религиозно-ислямската принадлежност. От религиозно-ислямска гледна точка, на войната от 1967 г. също оказва влияния: достъпът до свещените места на исляма в Хеврон и Йерусалим, и възможността за молитва в джамиите на Храмовия хълм събуждат религиозни чувства. Оpozнаването с арабите в териториите отвори прозорец към разнообразен религиозен живот, управляван от религиозен апарат. Възходът на фундаменталисткия ислям запълни празнотата, създадена от войната от 1948 г., по време на която религиозно-духовното ръководство изостави района и остави мюсюлманската общественост в Израел без съдебна система, напътствия и религиозни служби. Тази ситуация се промени в резултат на намесата на Върховния мюсюлмански съвет, който е възстановен в Източен Йерусалим след войната от 1967 г.. Ислямското движение в Израел, което се основава в края на 70-те и началото на 1980-те год., също е подхранвано от политическата криза на местна почва

Пети параграф анализира „Идеологията и целите на ислямското движение в Израел”. Източниците на вдъхновение за ислямското движение са православната суна, разчитаща на класическите хадиси на сунитско-православния ислям, като Бахари и Мусалам. Идеите на реформаторско-модернисткото ислямско течение, възникнало от XIX век и първата половина на XX век.

В шести параграф „Отношението на движението към израелските избори, споразуменията от Осло и въоръжената борба срещу Израел”, се разглежда южния клон, ръководен от шейх Дарвиш. Последният подкрепя участието в изборите за Кнесет от прагматичен подход на участие в арабска листа. Прагматичните причини са гражданското задължение, тъй като няма никаква вреда за вярата в гласуването в Кнесет, както и за осигуряване на подходящо представителство на арабите в Кнесет. Идеологическият аргумент е, че мюсюлманските малцинства, които са били под немюсюлманско мнозинство, също са участвали в политическия живот. Северната фракция, която се противопоставя на изборите, има други причини. Прагматичният аргумент е, че няма нужда от конкуренция и търканията със символите на еврейското и ционисткото управление трябва да бъдат сведени до минимум. Идеологически халаха не може да участва в избори, тъй като мюсюлманите имат само една конституция - шериата и Корана - и не може да бъде заменена с препратка към тази позиция, заета от шейх Юсуф ал-Кардави, жител на Катар, който тълкува исляма много грубо. Разцеплението довежда до отслабване на ислямското движение, до отслабване на арабската политика и нейното обединение и подкопа процента на гласуване на арабската общественост за Кнесет. Подписването на Декларацията на принципите между ООП и Израел през септември 1993 г. е приветствано от прагматичния поток, ръководен от шейх Абдала Нимр Дарвиш, който е най-гласният поддръжник на мирния процес – негови са думите „Не забравяйте да покажете балансиран подход и да не критикувате ислямската опозиция твърде остро.“

В „ТРЕТА ГЛАВА: Движението Хамас: Идеология срещу прагматизъм”, основният обект на анализ е движението Хамас.

Първи параграф „Палестинската власт”. Хамас действа на териториите на Палестинската автономия, ивицата Газа и Западният бряг. Палестинската власт е полуавтономен политически субект, който доминира над палестинското население в

Юдея, Самария и ивицата Газа. До 2006 г. Палестинската автономия е контролирана от членове на ООП и Фатах. През януари 2006 г. са проведени избори за Палестински законодателен съвет (PLC), повечето места в съвета са заети от движението Хамас. Днес контролът върху сигурността на ПА в Юдея и Самария, е подкопан от корупцията на режима на Фатах. ПА загуби голяма част от контрола, а ивицата Газа е обект на анархия и хаос от различни банди.

Задачата на **втория параграф** е да изясни „**Статутът на религията в правителството и обществото**“. Повечето от палестинците са мюсюлмани, предимно мюсюлмани сунити, има и малцинство християни. От началото на дните на палестинската автономия правителството е привидно светско, тъй като ПА е контролирана от движението Фатах. Но може да се види, че ПА с течение на времето е придала много религиозни характеристики на населението. Светогледът на движението Фатах е видимо мюсюлмански, с което успява да приближи религиозното население към неговия път.

В **трети параграф „Идеологията на движението Хамас“**, е дадено описание на идеологията на движението Хамас. Името Хамас е акроним на Harqat al-Muqawama al-Islamiyya (Ислямско съпротивително движение). Движението е създадено малко след избухването на антифадата през 1987 г. Хамас е палестинско фундаменталистко ислямско движение, основано от Ахмад Ясин като религиозно движение в името на общността и поради чувствителността, която движението разкрива към нуждите на населението, то привлича много поддръжници в името на ислямската вяра. Движението има политическо крило, което отправя послания с палестинско национално съдържание, въпреки че идеологическата му основа е теологическа - ислямска, консервативна и фундаменталистка. Движението пропагандира идеята за териториален национализъм, като твърди, че това е етап по пътя към ислямско освобождение.

В **четвърти параграф се обяснява и анализира “Какво представлява движението „Хамас“? Според коя идеология се осъществява движението?”**. 1. Отрича съществуването на Държавата Израел, защото е изкуствена единица, създадена от дефектен колониализъм. Следователно, движението не предприема стъпки, които предполагат, че приема съществуването на Израел или приема неговото бъдещо съществуване. В резултат на това Хамас ще действа в посока да води целенасочена насилствена борба срещу Израел, като същевременно отрича възможността да се откаже от въоръжената съпротива. Въпреки това, може да се види, че има различия в мненията между лидерите на Хамас, относно Израел и действителната борба. Има и такива, които подкрепят прекратяването на огъня, за отлагане на борбата и непреките преговори с държавата на Израел, но без признаване на Израел. Политическата платформа на Хамас се смята за по-умерена от основните принципи на движението. 2. Хамас не приема възможността за създаване на светска държава, идентифицирана с ООП, освен ако това не е стъпка към създаването на ислямска държава. От което извлича своите идеи и концепции. Хамас набляга на ислямския аспект на своята дейност и по този начин приближава палестинския народ до тълкуването, което дава на исляма. 3. Хамас си сътрудничи с другите палестински сили, тъй като те са част от палестинската съпротива и следователно се стреми да избегне гражданска война. Въпреки нейното противопоставяне на светското развитие, тя гледа на тях като на партньор. „Бащата, братът, останалата част от плътта и приятелят“ е това, което ООП нарича Хартата на Хамас. 4. Друг важен принцип, който дава нейното търпение в

дейността ѝ е сабра, което означава търпение и постоянство. Хамас разбира, че целите не са постижими в краткосрочен план, така че усилията трябва да бъдат дългосрочни. Това всъщност е ислямското търпение, което говори за експлоатация възможности само когато е възможно, а дотогава подготовка на терена. Този принцип е много важен за прагматичната линия на движението. Принцип, който върви ръка за ръка със „сабра“, с търпението, необходимо за трениране на сърцата, с постепенното завземане на властта чрез подготовка на почвата или търпението, необходимо за тахадия, което обикновено се използва като затишие за възстановяване на силите.

Петият параграф е анализ на това: „Хамас използва ли прагматизъм в политическата си дейност?“. ООП (Организацията за освобождение на Палестина - PLO) има хегемонията над палестинската политическа арена. Израстването на Хамас, до точката на конкуренция за обществена подкрепа, определяне на дневния ред, контрол над институциите и основите на властта се оказва предизвикателство и изненада за ООП. Когато Израел пренебрегва цивилните услуги в териториите и задълбочава политиката на заселване, Хамас се съсредоточава върху изграждането на мрежа от социална инфраструктура и граждански услуги, заедно със събуждането на религиозната идентичност. Освен това Хамас възразява срещу декларацията за създаване на Палестинска държава, която би могла да навреди на единството на исляма от двете страни на река Йордан, така че Хамас изготви алтернативен договор, публикуван като основен документ през август 1988 г., около осем месеца след създаването на Хамас. За разлика от Палестинската харта, която е формулирана на правен език, Хартата на Хамас е формулирана като свещени и вечни принципи и не може да бъде променена. Конвенцията установява внасянето на палестинските национални идеи в света на вярата и концепциите на исляма. Земята на Палестина е ислямска святост и е неделима. Това е преход от ислямска идеология към национално-териториална концепция. Противоречието между национална идея, освещаваща държавния суверенитет, и божествен закон, се разрешава чрез дефиниране на националната борба в религиозни термини.

В шести параграф „Как структурите на движението и връзката между тях позволяват на Хамас да действа в ситуации на напрежение и конфликт с ПА и Израел?“ подчертава, че Хамас използва ислямските ценности, като Сабра, която призовава към търпение, като идеологическо оправдание за отклонение от принципите на религията и по този начин се радва на морална подкрепа. Търпението се изразява в разграничението между споразумение за окончателен статут с Израел, което се отхвърля изцяло, до временно споразумение, което ще позволява борбата да бъде подновявана във времето. Стойността на „сабрата“ се издига като средство, което осигурява маневреност.

В „ЧЕТВЪРТА ГЛАВА: Движението „Мюсюлмански братя“ в Египет: идеология срещу прагматизъм“ се анализира поведението на тази организация извън Израел - в Египет. Пипалата на Мюсюлманските братя са из цяла Северна Африка.

В първи параграф „Мюсюлманските братя“ следва кратко описание на братството – „Мюсюлманските братя“ започват своето шестване в Египет преди 80-те години на XX век, като реакция на ерозията на статута на исляма и обострянето на социалните разриви срещу предизвикателствата на модернизацията, озападняване и империализъм. През годините движението се утвърждава като борещо се срещу

твърдите режими в Близкия изток, които се провалят във виждането си за реализиране на икономическа и социална справедливост за своите граждани. Вълната от протести, която се проведе в някои от арабските държави през 2011 г. (т. нар. Арабска пролет) и продължава да подбужда други държави, се основава на желанието на хората за лични свободи, реформи и демократизация. Това желание е което позволява на движението „Мюсюлмански братя“ да се окаже като доминираща сила на политическия фронт. „Мюсюлманските братя“ се опитват да прилагат своите религиозни принципи, да разширят крепостите на своите общности, да постигнат държавни позиции и да налагат ислямския закон според тяхното тълкуване.

Задачата на **втория параграф** е да изясни **„Предисторията на възхода на Мюсюлманските братя в Египет“**. Египет е страна с елементи на демокрация, но не е демократична, тъй като държавата се намесва във всички области и няма разделение на властите. Освен това медиите все още са под строг надзор и повечето от тях са собственост на правителството.

В **трети параграф** **„Статутът на религията в страната“**, дава се описание на религията, политическият живот и промените в управлението. Когато Мубарак е назначен за президент, той подчертава разликата между неговата политика и политиката на Садат: той блокира бързането към свободна пазарна икономика, спира либерализацията в икономиката и настоява за връщане към повече държавен надзор. От друга страна, по-голямата степен на свобода, позволява политически организации и противопоставяне на властта. Политиката на Мубарак довежда до икономическо развитие, но поради високия естествен прираст в Египет, икономическият растеж все още не покрива нуждите на населението. В областта на външните отношения, Мубарак продължава да поддържа отношенията на Египет със Съединените щати, и в същото време възстанови контактите с Русия, като се стреми главно да подобри отношенията с арабските държави, които бяха подкопани от мирния договор с Израел и възстановяването на Египет в традиционната му роля на лидер на арабския свят. За разлика от умерената си външна политика, Мубарак работи усилено през последните години срещу радикалните ислямски организации в Египет. Ислямът в Египет нараства чрез противопоставянето си на демокрацията. Това е дълбока вяра, ислямът е близък и на необразованите класи, и е вграден в кръвта на културата, и е в основата на начина на живот и образование. Демокрацията, от друга страна, няма основа в политическата история, политическата култура или доминиращата гражданска култура. За разлика от исляма, демокрацията е свързана със западния провал, който е довел до унищожаването на традиционните норми. Стремешът към демокрация исторически произтича от убеждението, че тази система е един от компонентите на западното надмощие.

Четвърти параграф е анализ на **„Какво представляват Мюсюлманските братя? Според коя идеология се осъществява движението? – История на движението и идеология“**. Движението „Мюсюлмански братя“ е основано през 1929 г. от Хасан ал Банна в Исмаилия. Следвайки възгледа си за шериата, разпространени в обществото, особено сред младежта, както и за икономическата, социалната и политическата малоценност на Египет, той решава да създаде движение, което да се занимава с образование и промяна в обществото.

Движението се опитва да върне Египет към началата на исляма, към ерата на блясъка, според шериата.

Пети параграф е анализ на **„Как се проявява прагматизмът в дейността на**

„Мюсюлманските братя“ в Египет?” Движението „Мюсюлмански братя“ понякога действа в рамките на закона, когато е възможно и удобно, а понякога го подкопава за собствените си цели. Дейността му е насочена срещу държавата и нейните институции и като част от това се стреми да проникне в редиците на армията и полицията, за да поеме контрола над тях, с крайна цел да създаде ислямска държава. Като част от дейността му често възниква дилема между панислямската идея и националната гледна точка. Режимите в Египет от началото на века се стремят към съществуването на териториална национална държава, основана на система от право и бюрокрация според западния модел. По време на ерата на Мубарак, отношенията със Запада, и особено със САЩ, се доближават до зависимост на Египет в икономическото сътрудничество. Основната цел на движението е да се постигне прилагането на шериата в страната. Народният съвет да служи на религиозната пропаганда и чрез Народният съвет да могат да бъдат управлявани вярващите. Така „Мюсюлмански братя“ се сливат със светската партия ВАФД (националистическа партия) на изборите през 1984 г. и те са успешни за тях, а по-късно, през 1987 г., с партията АМАЛ (египетска ислямска трудова партия) и либералите. Движението има нуждата от чадъра на други партии, защото е извън закона. Движението не се отказва от средствата си и неговата платформа е, че шериата ще бъде основният източник на законодателство. Този въпрос винаги е на дневен ред. Режимът от своя страна отхвърля многобройните предложени от тях законопроекти и въвежда алтернативни законопроекти. Режимът очаква властта на „Братята“ да отслабне или участието в демократичния процес да доведе до разделение, но се случва обратното и тяхното влияние и сила се увеличават. През 1990 г., следвайки новите закони на режима, предназначени да затруднят движението, то се оттегля от Народния съвет. Така „Мюсюлмански братя“ са избутани в синдикатите от правителството, с което за съжаление им се предоставя възможност за голяма дейност, защото те имат много силен организационен капацитет - следователно, имат на разположение голям сектор от работници в редиците си. Синдикатите послужат като алтернативна арена за движението да предава ислямското послание и да предлага политическа си платформа.

Параграф шест „Терористичен акт в България“ дава ярък пример за ислямски тероризъм в България, въпреки че този акт е извършен от шиитска организация, а не от сунитска.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съответства ли дейността на ислямските движения на теорията за прагматизма?

Осъществено изследване показва, че хипотезата на дисертацията: „Прагматизмът е философска основа на практиката, проявите и действията на сунитските ислямски движения“ е теоретично и фактологично оправдана и доказани и води до няколко важни извода, които могат да се сведат до следните кратки обобщения.

Най-важното правило в прагматизма е, че хипотезите за резултати от бъдещи действия, трябва да се определят само чрез наблюдение на практическите им последици на място.

Привържениците на теорията за прагматизма изискват хората да извършват действия, които противоречат на техните вярвания от емпиричното разбиране, че тези действия ще доведат до по-ефективни резултати.

Според тази теория, когато става дума за извършване на бъдещи действия и вземане на важни решения, човек трябва да мисли за възможните ефекти от практическия ефект на всяко действие и според това мислене да взема правилните решения за бъдещето.

Ето защо възниква въпросът – доколко според направеното изследване, действията на ислямските движения в Близкия изток отговарят на теорията за прагматизма?

Действията, предприети от ислямските движения, се разкриват като прагматични според два водещи принципа:

1. Ислямско търпение - размисъл между въоръжена борба срещу неверниците и социална реформа (завладяване на сърцата и умовете на вярващите). Например, ръководството на основното фундаменталистко ислямско движение в Израел от средата на 80-те год. на миналия век се обърна към Абдала Нимр Даруиш. Оттогава, насилственият подход на движението е изоставен и се стигна до нов начин на убеждаване за облекчаване на положението на арабското общество в Израел.

2. Дауах (Da'wah) - принципът за разпространение на исляма, насочва движенията към нова посока към връщане към устоите на исляма основно чрез „завладяване на сърцата“ в ислямската общност. Джамииите са разширени, броят на богомолците нараства значително, а ислямския дрескод и поведение се възприема и от жени, и от мъже. Освен това движенията започват изграждането на мрежа от детски градини, клиники, училища и ислямски колеж в Ум ал-Фахм, насърчават спортните дейности и се занимават с проблеми свързани с престъпността и наркотиците.

Движенията разбират, че трябва да проявяват прагматизъм, тъй като той среща разбиране и получава финансова подкрепа от правителството – ако движенията действат в рамките на закона в съответната държава. Основното им предизвикателство е да изглеждат законно, но в същото време да се опитват да придобият публичен образ на съпротивителни организации.

Хамас

Според картата на Хамас има вечна война на мюсюлманите срещу неверниците - убиването на евреи е религиозен дълг и палестинците са „върха на копието“ на войната срещу евреите, Според тази доктрина, цялата земя на Палестина - между река Йордан и

Средиземно море, е ислямско убежище. Мюсюлманин, който предаде част от тази земя, ще отиде в ада. Следователно споразуменията с Израел са временни и се подписват в резултат на временен баланс на силите, в полза на Израел. И така, Аллах ще замени небрежните мюсюлмани, които отказват да се бият с Израел, с тези, които са за борба срещу Израел.

Също така, Хамас си сътрудничи с другите палестински паравоенни сили, защото движението ги разглежда като част от палестинската съпротива. Въпреки противопоставянето си на светското развитие, тя разглежда ООП като политически партньор.

Друг важен принцип, който помага на Хамас да покаже политически прагматизъм, е ислямският принцип на ислямското търпение и постоянство. Хамас разбира, че целите за унищожаване на Израел не са постижими в краткосрочни граници. Така че според тях усилията трябва да се концентрират върху дългосрочни цели. Това всъщност е ислямското търпение, което говори за използване на възможностите дотолкова, доколкото е възможно, а дотогава да се подготвя почвата за времето, когато възможността може да бъде използвана.

Принципът на ислямското търпение е много важен за прагматичната идея на движението. Тъй като този принцип позволява на Хамас да върви ръка за ръка с опозицията в политически съюз, но в същото време да подготвя сърцата и умовете на хората, да подготви постепенно населението, когато му дойде времето. Дотогава Хамас ще подкрепя идеята за "Тахадия" с Израел (което означава, временно примирие).

В резултат на това, през последните години движението натрупа толкова голямо политическо влияние, че може да се конкурира с ООП за обществена подкрепа на палестинската политическа арена, въпреки факта, че в продължение на много години ООП имаше хегемонията на политическата власт на палестинска политическа сцена. Фактът, че Хамас може да определи политическия дневен ред и да контролира и управлява граждански институции, е голяма изненада за ООП.

Принципът е ясен и при прехода от ислямски идеологически базиран конфликт към възприемането на национален териториален конфликт. Противоречието между национална идея, която освещава държавния суверенитет, и божествен закон, който не позволява никакъв териториален компромис, е в състояние да „стои заедно“, като дефинира националната борба в религиозни термини.

Според ислямската идеология джихад е лично задължение на всеки мюсюлманин, и всяко политическо решение на конфликт с неверниците, е акт срещу исляма. Следователно, най-важната задача на всеки мюсюлманин е провеждането на джихад срещу враг, потъпкващ мюсюлманска земя.

Но според Хамас споразумението между Израел и ООП, и създаването на Палестинската власт през 1994 г. изисква от тях да бъдат гъвкави в отношението си към Израел. За да продължават да си сътрудничат с ООП, Хамас трябва да продължи с комуникативната си дейност, и да укрепи статута си в обществото, без опасност да загуби на статута си като бореща се опозиция срещу Израел, на палестинската политическа сцена.

Тристранните отношения между Хамас, ООП и Израел на практика представляват разделение между дългосрочна визия и краткосрочни цели. Тези дилеми са разрешени чрез интеграция в институциите на палестинската власт и използване на контролирано насилие.

Принципът, от който се ръководи Хамас при справянето с тези дилеми, е способността да се обоснове необходимостта от религиозна поука, политически диалог и официално сътрудничество с ООП, като от време на време се използва военната опция срещу Израел.

В резултат на това, според членовете на Хамас, Хамас е готов да приеме тежестта на ООП, ако приеме исляма като начин на живот, и подчини общия национален приоритет на общата борба с Израел, дори и ООП да остане светско движение.

Хамас се стреми към централна политическа и морална позиция, като същевременно се опитва да постигне дългосрочни стратегически цели, наред с непосредствени практически цели.

И така, от една страна, движението повежда свещена война срещу Израел, подкрепя въоръжената борба и желание за създаване на палестинска държава на цялата територия на Израел. Но от друга страна, в движението има механизми за компромис. Това позволява временно прекратяване на огъня или продължително примирие с Израел.

Освен това, Хамас има много политически механизми, особено в местните органи на властта и е в партньорства с партии в палестинския парламент.

Ключовите решения на Хамас могат да се разглеждат като тенденция за поддържане на деликатен баланс и комбинация от крайни цели и непосредствени интереси от текущи нужди.

Хамас демонстрира гъвкавост и адаптиране към реалността за разграничаване между краткосрочната практическа цел на палестинска държава на Западния бряг и ивицата Газа, и дългосрочната визия за създаване на ислямска религиозна държава в цяла Палестина.

Хамас търси политическо споразумение с Израел, като временен статут в ислямската история, което му помага да развие тактическа гъвкавост, без да губи политическото си доверие.

Участие в местната общност и в националната политика

На идеологическата и политическата арена има различни сили, които се конкурират помежду си за власт и ресурси, мюсюлманско-религиозните елементи са неразделна част от политическата арена, тъй като се занимават с проблеми на организацията, мобилизацията, пропагандата и борбата.

Движението има влияние на палестинската арена и следователно носи отговорност пред палестинското население. От януари 2006 г. то също така контролира палестинската власт в Газа и носи правителствена отговорност. Следователно, то трябва да приеме по-прагматичен светоглед, за да подобри живота на своето население.

Хамас вдъхновява създаването на алтернативна система от услуги за палестинската власт. Следователно, Хамас участва във всички различни услуги в общността, както и в развитието на обширна военна мрежа.

Целта е да се трансформира в политическа и социална алтернатива на ООП, и следователно, да се наложи промяна в отговора на цялата палестинска общност, а именно преход от мюсюлманския стратегически план към политически план за действие, който да се фокусира върху определена територия и определена общност от хора.

Ислямското движение в Израел

Фундаменталистското движение в Израел променя ръководството си от средата на 80-те год. на миналия век като се насочва към Абдула Нимр Дарвиш. Оттогава насилствения път на движението е изоставен и това довежда до нов метод за убеждаване, за облекчаване на страданията на арабското общество в Израел.

Дарвиш насочва движението към нова посока на задълбочаване на ислямските корени чрез завладяване на сърцата на ислямската общност. Джамииите са разширени, броят на поклонниците се увеличава значително, а ислямския дрескод и поведение са възприети и от мъжете, и от жените.

Основната тема на дейността е Дауах (Da'wah) – принципът на разпространение на исляма. За тази цел движението започва да създава мрежа от детски градини, клиники, училища и ислямски колеж в Ум ал-Фахм. В областта на «завладяването на сърцата» на ислямската младеж, движението също така насърчава спортните дейности и се занимава с проблема с престъпността и наркотиците.

Движението разбира, че трябва да проявява прагматизъм, за да получи финансова подкрепа от израелското правителство, движението също така трябва да действа в рамките на израелското законодателство. Основното предизвикателство пред него е да действа в рамките на закона, и в същото време да придобие публичен имидж на опозиционна организация на Израел.

Националното ръководство на ислямското движение черпи своята легитимност от ислямската традиция и практика. Но тъй като тя се възприема като представител на местна, регионална и религиозна традиция, тя трябва да получи подкрепа от правителството като официална за обществото.

Раед Салах е лидер на радикалната фракция в движението, но той се интересува от помощта от Израел. Когато това отговаря на нуждите на движението, той внимава да не се противопоставя открито на Израел, но подбужда тайно към това.

Например, когато се решава да се разпусне Комитета за ислямска помощ от държавата Израел, Салах решава да отговори с търпение и внимание. Затова държавната подкрепа движението да не спира. Той проявява разбирането, че трябва да действа в рамките на закона, в противен случай израелското правителство ще спре всякаква дейност на движението.

Ръководителите на местните съвети на движението използват държавни средства, въпреки недоволството от съществуването на държавата, за да подобрят положението в своите общности.

Въпросът дали ислямското движение трябва да участва в изборите за Кнесет предизвиква вътрешни противоречия в движението.

Поддръжниците на прагматично ориентираната идеология на движението, са предимно от южния триъгълник, както и някои северни общности. Противниците от радикалния поток са от селата на Галилея и Северен Израел, начело с кмета шейх Раед Салах и се противопоставят на идеята за умерен подход.

Южният клон, оглавяван от шейх Дарвиш, подкрепя участието на представители на движението в изборите за Кнесет, в арабската листа за Кнесет.

След много дискусии движението, оглавявано от шейх Дарвиш, възприе прагматичен подход, според който участието в изборите трябва да се осъществява самостоятелно или в рамките на арабска политическа листа, или арабски парламентарен блок.

Прагматичната причина за това решение е граждански дълг на арабското население, за да се осигури правилното представителство на арабите в Кнесет. Даденият идеологически аргумент е, че мюсюлманските малцинства, които са били под немюсюлманско мнозинство през цялата ислямска история, също са участвали в политическия живот.

Прагматичната тенденция твърди, че търканията със символите на еврейското и ционисткото управление трябва да бъдат намалени. Радикалният поток настоява, че мюсюлманите не могат да участват в изборите, защото мюсюлманите имат само една конституция – шериата и Корана – и тези книги не могат да бъдат заменени, според доктрината на мюсюлманския шейх ал-Карадауи, Жител на Катар.

От създаването си Ислямското движение работи за създаване на алтернативни системи за алтернативни правителствени системи за арабското население на Израел.

Посочената цел на тези системи е да предоставят услуги във всички области на социалния, културния и икономическия живот. На практика обаче тя разработва удобно и законно покритие за популяризиране на ислямско-религиозната идеология сред арабския население в Израел.

През 80-те год. на миналия век, движението фокусира дейността си върху общинската градска политика в Израел. Една от характерните черти на общинската дейност на Ислямското движение е подчертаният прагматизъм, демонстриран от неговите лидери по отношение на желанието им да се справят с текущите дела с израелското правителство в областите, в които общината отговаря.

В град Ум ал-Фахм, например, който някога е обозначаван като община, която не си сътрудничи с израелските правителствени служители, от 1989 г. насам ръководството на ислямското движение в града набляга на използването на всяка възможност за получаване на държавна подкрепа.

Прагматичният напредък на израелските араби в израелската бюрокрация с цел за подобряване на местната им дейност, което им дава идеологически компромис.

Движението „Мюсюлмански братя“ в Египет

Движението „Мюсюлмански братя“ понякога действа в рамките на египетския закон, когато това е възможно и удобно.

Неговата дейност е насочена срещу държавата и нейните институции; то обаче се стреми да проникне и в редиците на армията, и полицията, за да поеме контрола над тях, с крайната цел да създаде ислямска държава. Като част от дейността му, в движението често възниква дилема между по-радикалната мюсюлманска идея и националната гледна точка.

Режимите в Египет от началото на века се стремят към съществуването на териториална национална държава, основана на система от право и бюрокрация според западния модел. По време на ерата на Мубарак отношенията на египетската държава със Запада, особено със Съединените щати, са много близки икономически, чак до нивото на зависимост.

Режимът трябва да запълни религиозната празнота, за да наблюдава религиозните служби в страната и да задоволи обществеността с нейните религиозни нужди. Затова Мубарак сключва съюз с движението, така че движението да прилага шериата без насилие. „Мюсюлманските братя“ са решени да запълнят празнините за режима и по този начин да създадат по-широка база за подкрепа на режима.

Друга област, която движението „Мюсюлмански братя“ поема, е социално-икономическото пространство. То прави това чрез създаване на училища и други местни инвестиции във финансови компании.

Движението осъзнава, че тъй като тези услуги са необходими на държавата (болници и училища), то убеждава правителството да позволи на неговите финансови компании да инвестират пари в тези институции, и на практика вдъхновяват ислямската идеология в съзнанието на населението.

Неспособността на правителството да отговори на тези нужди предоставя прозорец от възможности за ислямска дейност. Режимът знае, че тези услуги са необходими на населението, и затова не действа решително срещу тях.

Желанието на движението „Мюсюлмански братя“ да участва в демократизирането идва от неговата идеология. Според учението на Хасан ал-Бана, целта на фетва е да достигне не само до народно ниво, но и да стане официално верую, което означава, Народен съвет, с цел липса на разделение между религия и държава.

Режимът, от своя страна, отхвърля множество предложени законопроекта и предлага алтернативни законопроекта на изготвените от движението. Режимът очаква движението на „Братството“ да отслабне или бъде разделено в резултат на участието си в демократичния процес, но се случва обратното и тяхното влияние и сила се увеличават. През 1990 г., следвайки новите закони на режима, движението се оттегля от Народния съвет.

IV. ТЕОРЕТИЧИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИЯТА

1. На основата на приложението на политико-историографския подход в дисертацията се разкрива значението на философията на прагматизма за изграждането на нов подход в съвременните ислямски движения. Доказва се, че действията, предприети от ислямските движения, са прагматични според централния им принцип: ислямско търпение. Показано е, че за разлика от ислямската идеология, която твърди, че тези, които вярват в исляма, трябва да разпространяват исляма чрез война и насилие, ислямските движения искат да разпространяват исляма по законен начин. Те действат като организации, които се стремят да установят добри отношения между мюсюлманите и немюсюлманските управленски структури в отделните страни.
2. В дисертацията е направен подробен научен анализ на понятията Дауа (Da'wah) и Шариа (Shari'ah). Разкрит е техният светски/емпиричен характер и е показано, че те са важен елемент, в изграждането на идеологическата и научно-политическата система на ислямските радикални движения. Показано е как на основата на Da'wah – принципът на разпространение на исляма, се осъществяват прагматични промени и действия (изграждането на мрежа от детски градини, клиники, училища и ислямски колеж, насърчаването на спортните дейности и борбата с престъпността и наркотиците), насочени към формирането на нов образ на движенията;
3. Дисертацията е първото в България изследване по въпроса за прагматизма като практика, прояви и действие на сунитските ислямски движения и има принос към европейската наука в този план. Дисертацията е на изследовател от държавата Израел, която на практика е на първа линия в борбата срещу терористичния ислям.

V. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). From “Shock and Awe” to Asymmetric Warfare in Modern Military Warfare – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 2, December 2021. pp. 85-92. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0402.04085g>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Hamas Movement: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 2, December 2021. pp. 39-54. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0402.01039s>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Islamic Movement in Israel: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 1, July 2021. pp. 11-24 ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh/ojsh0401/ojsh-0401.html>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Muslim Brotherhood in Egypt: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 1, July 2021. pp. 1-10. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh/ojsh0401/ojsh-0401.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0401.01001s>

Galily, D. & Schwartz, D. (2019) Saudi Wahhabism after 9/11 – Ideology versus Pragmatism. – in ГОДИШНИК НА КАТЕДРА „ФИЛОСОФСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”. pp. 123-134. ISSN 2683-0973. South-West University Publishing House. Blagoevgrad. Bulgaria. <https://ph.swu.bg/images/God-9-2019.pdf>

Galily, D. (2019) Pragmatism or Principles: How Do Leaders Make Decisions? – in ГОДИШНИК НА КАТЕДРА „ФИЛОСОФСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”. pp. 123-134. ISSN 2683-0973. South-West University Publishing House. Blagoevgrad. Bulgaria. <https://ph.swu.bg/images/God-9-2019.pdf>

Galily, D. (2019). “Expansion of the mind” – An implementation of human intellectual progress to understand human history – in collection of the 3rd International e-Conference on Studies in Humanities and Social Sciences 28 of June, 2019. pp. 225-240. Belgrade. Serbia. ISBN 978-86-81294-02-4 <https://www.centerprode.com/conferences/3IeCSHSS.htm>

VI. ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НАУЧНА ЕТИЧНОСТ

Дисертационният труд „Сунитските ислямски движения в Близкия изток и теорията на прагматизма“ е авторски.

При неговото разработване не са използвани в нарушение на авторските права чужди публикации и разработки без съответното позоваване и цитиране.

**South-West University "Neofit Rilski"
Blagoevgrad
Faculty of Philosophy
Department of Philosophical and Political Sciences**

Daniel Galily

Abstract

of a doctoral thesis in the field of higher education

3. Social, economic and legal sciences

Professional field: 3. 3. Political sciences

Specialty: Politology

On the topic of:

**Sunni Islamic movements in the middle east and the theory of
Pragmatism**

Scientific Adviser: Prof. Boris Manov, Ph.D.

Blagoevgrad

2022

The dissertation is designated for a public defense before a scientific jury at a meeting of the Department of Philosophical and Political Sciences at the Faculty of Philosophy of SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

The public defense of the dissertation will take place on the 28th of March, 2022, 11⁰⁰ am, at SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

The dissertation has a volume of 266 pages and consists of content, introduction, 4 chapters, conclusion, references and appendices. 102 sources in English were used for the development of the dissertation.

I. INTRODUCTION

The emergence of the Islamic movements as a leading social and political force in the Middle East, and as a main expression of opposition to the existing social and political order, is a central axis in the history of the region and an integral part of the religious revival taking place in the world. The uniqueness of the Islamic wave in the Middle East is expressed in the extent and intensity of the struggle waged by some of its activists against the secular state, whether because of their doctrine or because of the closure of the regimes, which do not permit legal opposition. It is about turning religion into a major political factor both by the opposition and by the regimes themselves.

The multiplicity of names given by scholars and media professionals to the Islamic phenomenon shows its complexity and reflects differences of opinion regarding its nature and characteristics. "*Fundamentalism*" is the most widely used term in the West for reference to Islamic movements.

This term originally referred to Protestant movements in the United States, who called for a return to the principles of religion by reinterpreting the Christian texts. "The term emphasizes the tendency of the Islamic movements to return to the original texts while pushing aside unwanted additions over the years. The problem with the use of this term is that it casts Western categories on Islamic society while ignoring the uniqueness of the phenomenon." (see Litvak, 1997)¹.

Another term used by researchers is the term "*radical Islam*". This concept is intended to show the desire of these movements to revolutionize the existing order and establish a new Islamic order. The problem with this term is that it also has a negative connotation of movements that use extreme means to achieve their goal. The use of this term paints the phenomenon in a negative and politically incorrect manner.

The term I will use in this dissertation will be the term "*political Islam*" despite the problematic nature of using this term. The use of the term "political Islam" presents the desire of the movements of the Islamic movements to use religion as an ideology to achieve political power and emphasizes the desire of these movements to gain power in the countries in which they operate.

The use of this term presents the Islamic movement as another political movement that uses an ideological platform to seize power, and that it accepts the existing political game, a fact that is not always correct.

Islamic movements in the Middle East - the rise of Islamist movements as a leading social and political force in the Middle East, and as the main expression of opposition to the existing social and political order, has been a central axis in the history of the region for the last thirty years. It is not just about the extent of the return to religion, but about turning religion into a major political factor both by the regimes and by the opposition. These movements are political movements that deal primarily with the social and political mobilization of the masses.

The intensity of the phenomenon was reflected in the perception of power in two states - Iran and Sudan - in the direct threat to a number of other regimes, and as mentioned above in the use of violence by the more radical elements. Another expression of activism is the

---

¹ Litvak, M. (1997). *Islam and Democracy in the Arab World*. Ha-Kibutz ha-Meuchad Press. Tel Aviv.

pressure to apply the Islamic law as the law of the state instead of the legal systems taken from the Western model

The flourishing of Islamic movements raises the question of what background can flourish in the region. These movements fill the void left behind by the failed Western ideologies that dominated the Middle East in the first half of the twentieth century. The bankruptcy of nationalism, secularism, and leftism in the Arab world has created an ideological void, which is filled to a large extent by the fundamentalists, by assuring them that Islam is the solution. The Six-Day War marked the first turning point in the appearance of the Islamic movements. Fuad Ajami wrote in his book "Catch: Arab and Arab" since 1967, "The military defeat issued a death sentence for the world that the nationalists brought up after World War II." Nasser's death Several years later, he ended the history of a region characterized by slogans of liberation, development, and socialism.

The failure of regimes in Arab countries to deal with the social and economic changes in the Middle East is pushing the population to the Islamic movements. Despite the great hopes of Arab socialism in the 1950s and 1960s, and the oil money of the 1970s, most Arab countries suffer from social-economic distress. In a state of economic crisis and socio-political alienation, the social group that is most attracted to the Islamic message is the middle and lower classes, who have lost their possessions among the craftsmen and petty merchants, and the residents who recently arrived from the village to the city. These groups give the fundamentalists a mechanism that protects their status from further decline and preserves the integrity of their value system. Another important target group is young people who are graduates of the education system of the modern state, who feel alienated from the existing socio-political and cultural order, since the state is unable to provide them with employment, housing and social advancement.

They are attentive and receptive to the Islamic message that promises social justice and almost utopian solutions to their plight. Not only did the authoritarian state fail to realize its goals, but it also created stifling bureaucratic mechanisms and oppressive regimes that increased the alienation of the individual from the government in the country. Faced with feelings of alienation and loss in the mass and anonymous society in the city, the Islamic movements provided a sense of identity and belonging to a framework, a mission and a goal (see Litvak, 1997).

Another important factor is the undemocratic nature of the regimes in Arab countries. According to Ajami, "The countries in the Arab world have excluded ordinary men and women from political life, competing power centers have been in the wasteland" - the traditional market, religious institutions, professional associations and workers' unions. "A wild Islamic alternative continues to exist on the margins, especially among the young, but its source of inspiration is the belief in the coming of the messiah, not democracy."

The Islamic solution offered by these movements has a number of distinct advantages over others.

First, Islam is presented as a comprehensive system that provides all solutions to the problem of this world and the next.

Second, the Islamic solution is presented as an alternative to Arab and Islamic revival and power. The Islamists' ideas tend to be inclusive, not programmatic, and this increases their attractiveness and makes their opponents less attractive. They are radical in that they seek seemingly profound solutions to the fundamental problems of society.

Third, the Islamic solution is an authentic solution, rooted in local culture and suited to local conditions. It is not an imported solution such as liberalism or socialism, whose foreign origins have often been presented as one of the main reasons for their failure in the region.

The Islamic way is presented as a great success in the distant past, but unlike the other alternatives that have all failed, it has not been tried in the present. They argue that only the establishment of an Islamic order in place of the existing order will give Islam power and place it at the center of the world map. This is because Islam is the religion of truth, the religion of God, and its strength is proof of its truth. Because many abandoned the path of Islam and returned to the situation that existed before the Prophet Muhammad set his vision. If Muslims now return to the original Islam, they will regain their power.

The Islamists use sermons to convey their message, and preachers can be considered the most important emissaries and servants of the Da'wah. The sermon takes place in the midst of an ancient and important religious ceremony in the life of the community, in the mosque - the first public gathering of Muslims, whose special architecture evokes memories of a glorious passage. The use of the mosque, the traditional attire of the darshan and the use of the Islamic "language", help convey the movement's message to their target audience (see Furman, 2002)².

In addition, the voluntary activities of the Islamic societies bring them closer to the general public, especially those in need of social services, education and medicine, and place the Islamic societies in an important position of influence. In the distress surrounding the alleys of poverty,

Islam appears as a new hope and the slogan "Islam is the solution" does not require proof here. The message goes through the dental clinic next to the mosque, or in the girls' class in a vocational school, and if it were not for their existence, they would not have studied at all.

The messages are conveyed through the symbolic prices collected in exchange for various services, as well as through the slogans, signs and atmosphere of grace that reside in these wings of the Islamic Center, but mainly through the activity taking place there. The explicit message is left by the faithful of Islam, in essence, to the mosque itself.

Despite the similarity between the various Islamic movements, there are a number of differences in the methods of action. Some of these movements are integrated into the existing political order and are interested in changing it from the inside by integrating into government institutions. According to central thinkers in this stream, education and participation in politics must be done simultaneously. Education should not be neglected, but on the other hand, one should not focus only on the education and quality of the members of the movement but should enter politics and exploit the relative freedom granted to the movement in order to expand its educational activity and its influence on the various sectors of society.

As an example, the Muslim Brotherhood could be taken in Syria in its early days as part of the Syrian political establishment, recognizing the political-social order and even supporting it. Or the Muslim Brotherhood in Jordan, who advocate political activity within

---

² Furman, U. (2002). *Eslamyon: Religion and Society in the Doctrine of Contemporary Islamic Faithfuls*. The Israeli Ministry of Defence Publications.

the framework of the existing constitutional regime. Must be integrated into society and political life in order to achieve a gradual reform by peaceful means, while taking part in parliamentary life and even in the government under appropriate circumstances (see Kramer, in: Litvak, 1997), (see Susser, in: Litvak, 1997).

Other movements advocate an approach of cultural preparation and call for the education of the population on the knees of Islam in order to prepare the background for the time when they will be able to seize power.

Furman described this well when he said that "the Da'wah - the call, the preaching, the propaganda, and the assimilation of the message in the minds and hearts of the believers" (see. Furman, 2002) - is seen as the main tool and means of combating cultural imperialism and for the reestablishment of the proper Islamic society. "Books, recordings, study sessions and lectures, as well as voluntarist acts, are also connected with people - preachers, thinkers and activists ... These are the means of friendship and its agents, which mediate between the Islamic sub-society and the target audience. " (see. Furman, 2002)

Traditional educational activity, whose purpose is Maintain and strengthen the character and the Islamic character of the company. One example of this is the Muslim Brotherhood movement in Egypt in its early stages, which took the approach that the path towards achieving the goal, i.e., the establishment of an Islamic state, was a gradual one, emphasizing the Islamic education of the younger generation.

Issam al-Attar, the second general supervisor of the Muslim Brotherhood in Syria, also attached great importance to religious education and preaching, which he saw as a major way to promote Islamic ideas and later his strong opposition to launching the armed struggle against the Ba'th regime

Some movements take the approach that the existing regime must be overthrown by a jihad that will be waged against the infidels. Abd al-Salam Faraj, a central thinker in this stream, brought the idea of jihad to maximum development, with the halakhic justification found in the Fatwas of Ibn Taymiyyah. An example of this is the Muslim Brotherhood movement in Syria under the rule of the Ba'ath party.

The rise of the Ba'th Party to power in 1963 posed a challenge to the Islamic character the movement sought to impart to Syria, as in the old order, in which its very existence was anchored.

This challenge was met by a young, educated and radical leadership, usually without a background of formal religious education, which turned the Brotherhood into a violent underground organization seeking to overthrow the Ba'th regime by means of an armed struggle to establish an Islamic state in Syria. (see Zisser, in: Litvak, 1997).

Other representatives of this movement are the Palestinian Islamic Jihad movement, who have set up the ideal of a vanguard that can enforce Islamic rule over society through the overall jihad against Israel, and the Gia movement in Algeria with the goal of destroying the state While preferring the messianic dimension of the struggle over social and political considerations.

Some movements call for separation from the society in which they view an infidel society. Movements based their approach on the theory developed by Sayed Qutb that a society that is not governed by the laws of God but by human laws is a pagan society, and cannot accept all its ways and actions, not even the belief in God and the worship in it.

An example of this can be found in the Al-Takfir and Al-Hijra movement, which stated that Egyptian society is an infidel society and therefore must be separated from it and live separately in order to create a nucleus of an ideal anti-society and to return to it to complete Jihad. Other examples of these groups can be found in its heirs such as Al-Tawfiq and Al-Tebin, Al-Shawqun (see Litvak, 1997) (see Gera, in: Litvak, 1997) (see Ron, 2010). It can be concluded that Islamic movements are pragmatic in their activities, in relation to their supporters and in their desire to recruit new supporters. Also, there is a noticeable difference on two levels within the same fundamentalist movements - ideological level and practical level. This distinction led to a distinction between religious-ideological leadership and political-executive leadership. The balance of power between the two levels determines the current goals, while the ideological meta-goals remain the exclusive domain of the ideological-religious leadership.

The fundamental goal of fundamentalist movements is to establish a new society in the spirit of the original Islamic religion, as they see it. In pursuing this goal, they collided with the authorities in a number of countries and even overthrew regimes and caused civil wars in several countries.

Many of these movements brought about significant internal changes in the social, cultural and religious spheres, and succeeded in mobilizing many local social activists. They present their ideology as a comprehensive alternative to the regime and lifestyle in the societies and countries in which they operate.

The studies on Islamic fundamentalism discuss the causes of its links to terrorism. Few studies deal with the religious and social changes that he is waging among his supporters and followers.

The cooperation between the West and several Arab and Muslim countries in the war against political Islam led to a change in the patterns and tactics of these movements within the Arab and Islamic world. The main goal of the movements has been diverted from terror and violence against the West to an activity against government bodies within Arab and Muslim countries.

This change in the tactic of "defining the enemy" is a critical turning point in the attitude of Arabs and Muslims societies towards these movements. Although there are no accurate statistical estimates for this change, it can be felt in the media and even on the Arab and Islamic street. Recently, Arab satellite stations broadcast TV series and host of Arab and Western intellectuals talk shows, where they attack fundamentalist Islamic terrorism and its negative effect on the image on Muslims worldwide.

Main Thesis, Subject and Object of the Research

The topic of this dissertation "Sunni Islamic movements in the middle east and the theory of Pragmatism", a topic that is relevant, polemical and requires good knowledge to be able to explain the events in the Middle East and the philosophy of Islam, religious dogmatism and terrorism, which lead to political Islam.

The topic of the dissertation is relevant and significant due to several circumstances:

First: *If the list of problem regions on our planet is made, it will definitely include the Middle East. It includes Israel, the Gaza Strip, the Palestinian Territories, and Lebanon. The civilian population in the region continues to be controlled by local terrorist organizations, the largest of which are Fatah, Hamas and organizations such as the Muslim Brotherhood. Due to this conflict situation, the Middle East has been shaken by rocket attacks and kidnappings. The old cause of the conflict is the confrontation between Israel and the Arabs. In the Gaza Strip, the Palestinian Islamist movement is gradually gaining strength, against which Israel regularly conducts military operations;*

Second: *In order to be able to control, fend off and freeze Sunni Islamic movements in the Middle East, one must have a good knowledge of their history, philosophical ideology, socio-political and economic practices;*

Third: *After the Arab Spring (2010 2012), the waves of migrants caused by it, the conflict in Syria and the emergence of the Islamic State (ISIS), Middle Eastern terrorism is totally globalizing. The 20001 attacks in the United States were the beginning of an open Pandora's box. In fact, at the global level, it is difficult to control the self-radicalizing extreme Islamists, often young people of the fourth/fifth generation of migrants in European countries. To date, Islamic terrorism has proved to be one of the greatest threats to the national security of any country in the world.*

One of the ways in which the fundamentalist islamic movements deal with the overall offensive against them is a reorganization.

Many of these movements began to separate religious-social activity from military-terrorist activity. An example of that is the division of the Hamas movement between the religious wing and the military wing, or in Egypt between the Muslim Brotherhood and Islamic Jihad.

As a result, the Islamic Movements increased the development of their educational, social and especially religious establishments .On a practical-empirical level, the dissertation shed light on less known areas of the Islamic movements. Contrary to the literature on the movements of Islamic fundamentalism that deals with politics and terrorism.

The doctoral dissertation examined:

- the political Islam;
- religious fundamentalism in the ideological factor and the practical factor;
- how fundamentalist movements transferred from fundamentalist religious ideology to a movement that desire to establishment of an independent Islamic community.

This kind of research sheds light on aspects that were not yet explored on the way fundamentalist movements operated, such as the recruitment patterns of supporters and the ability of the movement to separate itself from the wider secular society.

The dissertation uses a politico-historiographical approach, as evidenced by: on the one hand, the historiographical approach and analysis of facts, and on the other hand, the

attached evidence from empirical events noted in the text, articles and appendices to the dissertation.

This study is interested in examining whether the social and political activities of Islamic movements correspond to the academic theory of pragmatism. Thus, in this introduction, I have come to the point where I will set the hypothesis of my research.

Research hypothesis:

Pragmatism as a practice, manifestations and action of Sunni Islamic movements.

Pragmatism is a philosophical theory that was raised in the United States at the end of the 19th century. Its founders were Charles S. Peirce, who gave the theory its name and developed its principles: William James, who promoted and disseminated it, and John Dewey, who developed the instrumental aspects of the theory (see Bacon, 2012), (see Galily, & Schwartz, 2021) 1.

The theory of pragmatism is a philosophical idea that emphasizes the connection between theory and practice: the value of the truth of theory depends on the organization and the effectiveness of its application. Pragmatism, says Richard Rorty, is about what are the most effective ways of achieving what we want to achieve (see Brandom, 2011), (see Galily, & Schwartz, 2021) 1. Pragmatism holds that the truth is measured by practical purposes.

The truth of a claim is determined by practical results and the benefit it serves. Pragmatists rely on empirical experiments and practical success and rejecting a-priori assumptions as a source of human knowledge (espousing empiricism). According to pragmatism, thoughts, ideas, and outlooks are merely tools for achieving one's life goals - and have no metaphysical significance (see Kloppenber, 1996), (see Galily, & Schwartz, 2021) 1.

That is, concepts represent appropriate thinking habits or etiquette; they do not represent metaphysical truths and do not describe the nature of things. Language is not only a means of communication but an expression of the world's consciousness and worldview. Knowledge is guided by the interests and values of users. The subjects establish themselves in a process of empirical experience, rather than as a result of rational and theoretical inquiry (see Menand, ed., 1998), (see Galily, & Schwartz, 2021)1.

Pragmatism as a social ideological practice in Islamic movements has its concrete and direct manifestations. For example, on the one hand, Da'wah is a charitable activity, social assistance and education, and in fact training hearts for the return of the Palestinians to the fold of Islam. This activity brings the Palestinian people closer to Islam and provides popular support for Hamas' ideological views. The Da'wah fits in with Hamas' desire to create an Islamic state with popular support by social change, rather than by a violent coup that forces Islam on the people.

On the other hand, the terrorist acts of the Muslim Brotherhood and other Islamic movements in the Middle East undermine the authority of governments in the renegade countries through their theorist-ideological behavior - behavior problematic for social and political peace around the world. The dissertation will examine the manifestation of this

ideological pragmatism, combining practice, politics, religion and philosophy, as well as its consequences (see Galily, & Schwartz, 2021) 1, (see Galily, & Schwartz, 2021) 2, (see Galily, & Schwartz, 2021) 3.

Appendices

At the end of the dissertation, the section "Appendices" is presented. This section is an integral part of scientific analysis.

The section consists of three paragraphs, which give a clear example: graphs, tables and empirical studies, which confirm the conclusions made in the dissertation and scientific contributions.

The three paragraphs of the section "Appendices" are as follows:

Attach 1. Pew report on Muslim Networks and Movements in Western Europe;

Attach 2. Islamic Political Thought: An Introduction;

Attach 3. Book Review: Islamic Political Thought: An Introduction.

Specifically, the structure of the dissertation is as follow:

INTRODUCTION

CHAPTER ONE: Theoretical Rationality – The Theory of Pragmatism

- 1.Literature background
- 2.“Pragmatism” and pragmatism
- 3.The pragmatist maxim
- 4.Pragmatist theories of truth
- 5.The pragmatist tradition
- 6.Other pragmatists

CHAPTER TWO: The Islamic Movement in Israel: Ideology vs. Pragmatism

- 1.The Status of Religion in Israel
- 2.The Legal Status of Muslim Sharia law in Israel
- 3.Personal status according to Israeli law
- 4.The establishment of the Islamic Movement in Israel - Historical Background
- 5.Ideology and goals of the Islamic Movement in Israel
- 6.The movement's attitudes toward the Israeli elections, the Oslo Accords and the armed struggle against Israel

CHAPTER THREE: The Hamas Movement: Ideology vs. Pragmatism

- 1.The Palestinian Authority
- 2.The status of religion in the government and the society
- 3.The Ideology of the Hamas movement
- 4.The four main principles that Hamas maintains
- 5.Does Hamas imply Pragmatism in their political activity?
- 6.How do the movement structures and the connection between them enable Hamas to operate in situations of tension and conflict with the PA and Israel?

CHAPTER FOUR: The Muslim Brotherhood In Egypt: Ideology Vs. Pragmatism

- 1.The Muslim Brotherhood
- 2.Background to the rise of the Muslim Brotherhood in Egypt
- 3.The status of religion in the country
- 4.What is the Muslim Brotherhood? According to which ideology is the movement taking place? – Movement background and ideology
- 5.How is pragmatism manifested in the activity of the Muslim Brotherhood in Egypt?
- 6.Terrorist act in Bulgaria

CONCLUSION - DOES THE ACTIVITY OF ISLAMIC MOVEMENTS CORRESPOND WITH THE THEORY OF PRAGMATISM?

REFERENCES

APPENDICES

- Attach 1. Pew report on Muslim Networks and Movements in Western Europe
- Attach 2. Islamic Political Thought: An Introduction
- Attach 3. Book Review: Islamic Political Thought: An Introduction

II. SYNOPSIS

In “**CHAPTER ONE: Theoretical Rationality – The Theory of Pragmatism**”, the thesis is defended that Pragmatism was a philosophical tradition that originated in the United States around 1870. The most important of the ‘classical pragmatists’ were Charles Sanders Peirce (1839–1914), William James (1842–1910) and John Dewey (1859–1952). The influence of pragmatism declined during the first two thirds of the twentieth century, but it has undergone a revival since the 1970s with philosophers being increasingly willing to use the writings and ideas of the classical pragmatists, and also a number of thinkers, such as Richard Rorty, Hilary Putnam and Robert Brandom developing philosophical views that represent later stages of the pragmatist tradition. Most of this entry is devoted to the ideas of the classical pragmatists, Peirce, James, and Dewey. But towards the end of the entry we shall explore what are sometimes called ‘the new pragmatists’. These are philosophers who revitalized pragmatism, developing ideas that evidently belonged to the pragmatist tradition. As well as the figures mentioned above, these include Philip Kitcher, Huw Price, and others. There has also been a growing interest in the connections between pragmatism and idealism. With such an understanding of the prehistory and development of Pragmatism as theory and practice - from this point of view, in the first chapter of the dissertation special attention is paid to the historical-philosophical comprehension of the universality of Pragmatism.

The first paragraph "Literature Background" analyzes the very important concept of "Political Islam", which is essentially related to the manifestation of pragmatism in Islam as a theory and practice. The political Islam, according to the West, is in a cycle of activity. This cycle, Said says, also indicates a lack of change. In the eyes of the West, according to the West's views, the seizure of power by Islamist political movements in the past reaches erroneous conclusions about the future. Meaning, there is a cyclicity of political Islam and therefore there will be no change if we return to the same point. From the Muslim point of view, religion has traditionally been both universal and central, in that it served as a vital basis and an essential center of identity and loyalty. Religion distinguished between those who belonged to the group and those who did not belong to it. A Muslim Iraqi would have felt closer to a non-Iraqi Muslim than to a non-Muslim Iraqi. Muslims from different countries, who spoke different languages, shared the memories of a shared and sacred past, the same awareness of social identity, that sense of common destiny. It was not the nation or the country that were the basis of identity - as in the West - but the community of the religious-political body,

The task of **the second paragraph ““Pragmatism” and pragmatism**” is to consider Pragmatism in historical and philosophical terms. William James (his research and these are very important for the tasks that this dissertation is trying to study) published a series of lectures on “Pragmatism: A New Name for an Old way of Thinking” in 1907, he began by identifying “The Present Dilemma in Philosophy” (James, 1907: 9ff), a fundamental and apparently irresolvable clash between two ways of thinking about things. He promised that pragmatism would show us the way to overcome this dilemma and, having thus shown us its importance, he proceeded, in the second lecture, to explain “What Pragmatism Means”. James's dilemma is a familiar one: it is a form of the question of how we can reconcile the claims of science, on the one hand, with those of religion and morality on the other. James

introduces it by observing that the history of philosophy is ‘to a great extent that of a certain clash of human temperaments, between the ‘tough minded’ and the ‘tender-minded. The tough-minded have an empiricist commitment to experience and going by ‘the facts’, while the tender-minded have more of a taste for a priori principles which appeal to the mind. The tender-minded tend to be idealistic, optimistic, and religious, while the tough-minded are normally materialist, pessimistic and irreligious. The tender-minded are ‘free-williest’ and dogmatic; the tough-minded are ‘fatalistic’ and skeptical.

In the **third paragraph “The pragmatist maxim”** of the first chapter of the dissertation is considered the pragmatist maxim. This raises some questions. First: what, exactly is the content of this maxim? What sort of thing does it recognize as a practical consequence of some theory or claim? Second, what use does such a maxim have? Why do we need it? And third, what reason is there for thinking that the pragmatist maxim is correct? In this section are examine Peirce's answers to some of these questions and William James.

The fourth paragraph "Pragmatist theories of truth" analyzes different pragmatist theories of truth - these differences in motivation become clearest when we consider how both Peirce and James applied their pragmatist maxims to the clarification of the concept of truth. Peirce's account of truth is presented as a means to understanding a concept that was important for the method of science: reality; while James was ready to use his account to defend the pluralist view that there can be different kinds of truths.

The fifth paragraph of this chapter analyzes **the pragmatist tradition**. So far, we have concentrated on the pragmatist maxim, the rule for clarifying ideas that, for both Peirce and James, was the core of pragmatism. When we think of pragmatism as a philosophical tradition rather than as a maxim or principle, we can identify a set of philosophical views and attitudes which are characteristic of pragmatism, and which can lead us to identify as pragmatists many philosophers who are somewhat skeptical about the maxim and its applications - we examine these views rather as distinctive features of the pragmatic tradition. The first of the topics under analysis is epistemological, and it fits in with Hilary Putnam's assertion that a hallmark of pragmatism is a combination of anti-skepticism and fallibilism.

Skepticism and fallibilism – according: **Peirce** - We are to try to doubt propositions and we should retain them only if they are absolutely certain and we are unable to doubt them. The test of certainty, as Peirce next points out, lies in the individual consciousness: trial through doubt is something that everyone must do for him or herself. And the examination of our beliefs is guided by reflection on hypothetical possibilities: we cannot trust our perceptual beliefs, for example, because we cannot rule out the possibility that they are produced by a dream or by wicked scientists manipulating our brains. The initial pragmatist response to this strategy has several strands. It is a strategy that we cannot carry out effectively, and there is no reason to adopt it anyway. Peirce begins his response by claiming that any attempt to adopt the method of doubt will be an exercise in self-deception because we possess a variety of certainties which 'it does not occur to us can be questioned.' What is produced will not be a 'real doubt' and these beliefs will lurk in the background, influencing our reflection when we are supposed to be suspending judgment in them. Peirce urges that we should not ‘pretend to doubt in philosophy what we do not doubt in our hearts. We should doubt propositions only if we have a real reason to do so.

James - makes similar observations. In ‘The Will to Believe’, he reminds us that we have two cognitive desiderata: we want to obtain truth; and we want to avoid error. The harder we try to avoid error, the more likely it is that we will miss out on truths; and the more strenuous we are in searching for truths, the more likely we are to let in errors. The method of doubt may make sense in the special case where an enormous weight is given to avoiding error, even if that means loss of truth. Once we recognize that we are making a practical decision about the relative importance of two goods, the Cartesian strategy no longer appears to be the only rational one.

Inquiry - as has already been suggested, pragmatist accounts of the normative standards we should follow in arriving at beliefs about the world are cast in terms of how we can carry out inquiries in a disciplined, self-controlled way. They provide rich accounts of the capacities we must possess in order to inquire well and the rules, or guiding principles, that we should adopt.

The pragmatist conception of experience - as is evident from the pragmatist maxim, pragmatism is a form of empiricism. Our ability to think about external things and to steadily improve our understanding of them rests upon our experience. However, the pragmatists all adopted accounts of experience and perception that were radically different from the views of most earlier modern philosophers such as David Hume and Descartes.

In **the sixth paragraph "Other pragmatists"** it would be wrong to conclude that pragmatism was restricted to the United States or that the only important pragmatist thinkers were Peirce, James and Dewey. As is documented by Thayer, there were pragmatists in Oxford, in France and, especially, in Italy in the early years of the twentieth century. Moreover, we can mention several other important American pragmatists, for example Josiah Royce. Commonly thought to be an idealist opponent of James and a critic of pragmatism, Royce increasingly came to be influenced by Peirce's work on signs and on the community of inquirers and was acknowledged as a fellow pragmatist by Peirce himself. C. I. Lewis, the teacher of Quine and of several generations of Harvard philosophers developed a philosophy that was a sort of pragmatist Kantianism. Murray Murphey has identified him as “the last great pragmatist”. In the last few decades of the twentieth century, scholarly work on pragmatist philosophy increased in both quantity and quality, making possible an appreciation of the sophistication of the pragmatist philosophers and enabling readers to escape from the of familiar caricatures of the position. Lacking the space to discuss all aspects of these developments, I shall comment on just two or three leading philosophers who have allowed their reading of the pragmatists to shape their conception of philosophy. Richard Rorty has described his philosophy as ‘pragmatist’ on a number of occasions. Where Peirce and Dewey—and even perhaps James—were engaged in working out systematic philosophical visions, Rorty treated ‘pragmatism’ as something more negative. What pragmatists teach us about truth, he tells us, is that there is nothing very systematic or constructive to say about truth at all.

In “**CHAPTER TWO: The Islamic Movement in Israel: Ideology vs. Pragmatism**”, the thesis is defended that the Islamic Movement operates in the State of Israel, which is a parliamentary democracy.

The first paragraph analyzes the very important concept of “**The Status of Religion in Israel**”. The Declaration of Independence declares the State of Israel as a Jewish and

democratic state. In order to avoid disagreements during the formulation, the authors did not refrain from explicitly defining the issue of the Jewish religion and other religions in the State of Israel, nor discuss the connection between religious matters and the civil law of the state. The Declaration promised to remain faithful to UN declarations, to refrain from discrimination on the grounds of religion, race and sex, and to guarantee freedom of religion for all citizens of the state, but there is no complete separation between religion and state in Israel. The Jewish religion has a better status than the other religions, with funding and organization, and since it is the religion of most of its citizens, the principle of freedom of religion and freedom from religion is maintained in Israel. The religious courts in the areas that were given by these courts. Although there is a problem between the state and the religious establishment, Israel aspires to uphold the principle of freedom of religion and conscience. In general, most of the Israeli public is a secular Jew, but this public too is committed to religious personal status laws. The laws of religion are not the laws of the state, there are few religious laws that apply to the secular public. The State of Israel has an independent legal system that is influenced by common law, yet has its own unique characteristics. Along with the Israeli legal system, Israeli law recognizes the special status of Jewish law as well as the status of other religious legal systems, particularly in the field of family law. In the State of Israel there is no formal constitution, and the basic principles of the system, especially after the constitutional revolution, are taken from a set of basic laws whose legislation has not yet been completed, as well as the interpretation of the law according to basic concepts stemming from the fact that the state is a Jewish and democratic state.

The task of **the second paragraph** is to clarify “**The Legal Status of Muslim Sharia law in Israel**”, Sharia is Islamic religious law, which regulates all aspects of life and society. Since the 19th century, secular laws have been enacted in Muslim countries, for example, in commercial and criminal fields, but no personal laws have been enacted. In the commercial and criminal fields, Western law books were adopted and new Western-inspired laws were enacted, such as the Ottoman Code of the Majles. At first the legislators thought of completing the shari'a, but gradually it became clear that the civil laws restrict the sharia. Marital law, marriage, divorce and inheritance are the center of sharia. Beginning in the 20th century, the secular legislator in Muslim countries began to intervene in them. The situation differs from country to country throughout the Muslim world. They all follow Islamic law, but the understanding of the law is varied and different from one another. There is a difference in the interpretation and application of Islamic law in various Muslim societies today. Due to the influence of colonialism, which often replaced religious law with secular law, and the liberal movements within Islam that raised questions about belonging and the possibility of implementing Shari'a from different points of view. In most countries in the Middle East and North Africa there is a dual system of religious and secular courts, where religious courts deal mainly with marriage and inheritance. But in the hands of fundamentalists, Shari'a binds all believers and even all the people ruled by the believers. The Majla is a set of laws based on Muslim law, which regulated civil law during the Ottoman period. At that time, the Muslim rule according to which the clerics, the ulama, established the framework for the laws of the state according to the Shari'ah, and the secular ruler is permitted to act and to serve in this framework, which was determined by the ulama. One principle of Ottoman law was

accepted in Israeli law, namely the application of personal religious law to matters relating to the individual status of the citizen (marriage, divorce, etc.). With the establishment of the State of Israel, the principle of legal autonomy was adopted in matters of personal status, in order to preserve the status quo between the secular Jewish public and the religious Jewish public. As far as the Muslim community in Israel is concerned, this means that sharia remains the valid law regarding marriages and divorces of Muslims in Israel

In the third paragraph “Personal status according to Israeli law”, clarifies with the establishment of the State of Israel, the principle of legal autonomy was adopted in matters of personal status. The authority in matters of personal status is reserved by law to religious courts, with the exception of certain restrictions. This arrangement grants sharia law to be applied in Israel, but only in matters of personal status (marriage, divorce, etc.), and only for Sunni Muslims. The Sharia courts have official recognition and are funded by the state, similar to the rabbinical courts. The Kadis who lead them have the status of civil servants. Restrictions imposed by the state law on marriage and divorce, such as the prohibition on marrying a girl under the age of 17, the prohibition on bigamy and the prohibition against expelling a woman against her will apply to the sharia courts in Israel in the same way that they apply to rabbinical courts.

In the fourth paragraph "The establishment of the Islamic Movement in Israel - Historical Background”, provides a historical retrospective and analysis of the establishment of the Islamic Movement in Israel. Since the mid-1970s, Arab society in Israel underwent rapid political and social changes, with the effects of the 1967 war more evident. The war brought to a great extent the rise of fundamentalist Islam among Israeli Arabs. Ideologically, the war symbolized for many the ideological bankruptcy of Arab secular ideologies, and the failure of the Arab national movement raised the framework of Religious-Islamic affiliation. From the Religious-Islamic point of view of the 1967 war, there were also influences: access to the holy sites of Islam in Hebron and Jerusalem, and the possibility of praying in the mosques on the Temple Mount aroused religious feelings. Acquaintance with the Arabs in the territories opened a window to a diverse religious life that was managed by a religious apparatus. The rise of fundamentalist Islam came to fill a void created by the 1948 war, during which the religious-spiritual leadership abandoned the area and left the Muslim public in Israel without a judicial system, guidance, and religious services. This situation changed as a result of the intervention of the Supreme Muslim Council, which was re-established in East Jerusalem after the 1967 war. The Islamic Movement in Israel, which was based in the late 1970s and early 1980s, was also fueled by a political crisis in the local arena.

The fifth paragraph is an analysis of **“Ideology and goals of the Islamic Movement in Israel”**. The sources of inspiration for the Islamic Movement were the Orthodox Sunna, relying on classical Hadiths of Sunni-Orthodox Islam, such as Bakhari and Musallam. The ideas of the reformist-modernist Islamic stream that emerged from the 19th century and the first half of the 20th century.

In the sixth paragraph "The movement's attitudes toward the Israeli elections, the Oslo Accords and the armed struggle against Israel” - the southern branch, headed by Sheikh Darwish, supports participation in the Knesset elections from a pragmatic approach of participation in an Arab list. The pragmatic reasons are the civil duty, since there is no harm to the belief in the Knesset vote, and also ensuring proper representation for the Arabs

in the Knesset. The ideological argument is that Muslim minorities who were under a non-Muslim majority also participated in political life. The northern faction, which opposes the elections, has other reasons. The pragmatic argument is that there is no need to compete and the friction with the symbols of Jewish and Zionist rule should be minimized. Ideologically, halakha can not participate in elections because Muslims have only one constitution - the shari'a and the Koran - and can not be replaced by a reference to this position taken by Sheikh Yusuf al-Qardawi, a resident of Qatar, who interprets Islam very harshly. The split led to the weakening of the Islamic movement, to the weakening of Arab politics and its unification, and undermined the voting rate of the Arab public for the Knesset. The signing of the Declaration of Principles between the PLO and Israel in September 1993 was welcomed by the pragmatic stream headed by Sheikh Abdallah Nimr Darwish, who was the most vocal supporter of the peace process. Make sure to show a balanced approach and not to criticize the Islamic opposition too harshly.

In **“CHAPTER THREE: The Hamas Movement: Ideology vs. Pragmatism”**, the main subject of analysis is the Hamas movement.

The first paragraph “The Palestinian Authority”. Hamas operates in the Palestinian Authority territories in Gaza and the West Bank. The Palestinian Authority is a semi-autonomous political entity that dominates the Palestinian population in Judea, Samaria and the Gaza Strip. Until 2006, the Palestinian Authority was controlled by PLO and Fatah members, and in January 2006 elections were held for the Palestinian Legislative Council (PLC), which held most of the council's seats prior to the elections, and for the first time its main rival, the Hamas movement. Today, the security control of the PA in Judea and Samaria is undermined by the corruption of the Fatah regime. The PA has lost much of the control, and the Gaza Strip is subject to anarchy and the chaos of various gangs.

The task of **the second paragraph** is to clarify **“The status of religion in the government and the society”**. Most of the Palestinians are Muslims, mostly Sunni Muslims, and the minority are Christians. Since the beginning of the days of the Palestinian Authority, the government has been ostensibly secular, because the PA was controlled by the Fatah movement. But it can be seen that the PA has over the course of time imparted many religious characteristics to the population. The image world of the Fatah movement is apparently Muslim in order to bring the religious population closer to its path.

In **the third paragraph “The Ideology of the Hamas movement”**, description is given of the Ideology of the Hamas movement. The name Hamas is the acronym of Harqat al-Muqawama al-Islamiyya (Islamic Resistance Movement). The movement was established shortly after the outbreak of the intifada in 1987. Hamas is a Palestinian Fundamentalist Islamic movement founded by Ahmad Yassin as a religious movement for the sake of the community, and because of the sensitivity that the movement reveals to the needs of the population, it brings many supporters in the name of Islamic faith. The movement has a political wing that frees messages of Palestinian national value, even though its ideological base is theological - Islamic, conservative and fundamentalist. The movement promotes the idea of territorial nationalism, claiming that this is a stage on the way to Islamic suits.

In **the fourth paragraph** are set and analyzed **“The four main principles that Hamas maintains”**. 1. Denies the existence of the State of Israel because it is an artificial entity

created by defective colonialism. Therefore, the movement does not take steps that imply that it accepts Israel's existence or accepts its future existence. As a result, Hamas will act to wage a violent struggle against Israel, while denying the possibility of renouncing the weapons of the resistance. However, it can be seen that since the beginning of the tahideh, there have been differences of opinion among Hamas leaders regarding Israel and the actual struggle, and there are those who support a cease-fire to postpone the struggle and indirect negotiations with the State of Israel without recognition of Israel. Hamas's political platform is considered more moderate than the basic principles of the movement. 2. Hamas does not accept the possibility of establishing a secular state identified with the PLO unless it is a step towards the establishment of an Islamic state. From which it derives its ideas, concepts, and understanding of the universe. "Hamas emphasizes the Islamic aspect of its activities, and thus draws the Palestinian people closer to the interpretation it gives to Islam. 3. Hamas cooperates with the other Palestinian forces, since they are part of the Palestinian resistance, and therefore seeks to avoid a civil war. Despite her opposition to secular development, she views her as a partner. "The father, the brother, the rest of the flesh and the friend," is what the PLO calls the Hamas charter. 4. Another important principle that gives her patience in her activity is the sabra, which means patience and perseverance. Hamas understands that the goals are not attainable in the short term, so the effort must be long-term. This is, in fact, Islamic patience, which speaks of exploiting opportunities only when possible, and until then preparing the ground. This principle is very important to the pragmatist line of the movement. A principle that goes hand-in-hand with the Sabra is the patience required to train the hearts, in effect, the gradual seizure of power by preparing the ground or the patience required for tahadiya, which is usually used as a lull to restore the forces.

The fifth paragraph is an analysis of **“Does Hamas imply Pragmatism in their political activity?”**. The PLO had the hegemony in the Palestinian political arena, and the growth of Hamas to the point of competing for public support, setting the agenda and controlling the institutions and the bases of power was challenging and surprising for the PLO. When Israel neglected civilian services in the territories and deepened settlement policy, Hamas focused on building networks of social infrastructure and civilian services, along with building a religious identity. In addition, Hamas objected to the declaration of the establishment of a Palestinian state that could harm the unity of Islam on both sides of the Jordan River, so that Hamas drafted an alternative treaty, published as a basic document in August 1988, about eight months after Hamas was established. Unlike the Palestinian Charter, which is formulated in legal language, the Hamas charter is formulated as sacred and eternal principles and can not be changed. The convention established the casting of Palestinian national ideas into the world of faith and concepts of Islam. The land of Palestine is an Islamic sanctity, and indivisible. This is a transition from an Islamic ideology to a national-territorial concept. The contradiction between a national idea that sanctifies state sovereignty and a divine law was settled by defining the national struggle in religious terms.

In the sixth paragraph “How do the movement structures and the connection between them enable Hamas to operate in situations of tension and conflict with the PA and Israel?” emphasizes that - Hamas uses Islamic values, such as the Sabra, which allows patience, as an ideological justification for deviating from the principles of religion, and thus enjoys moral support. Patience is expressed in the distinction between a final status agreement

with Israel that has been rejected altogether, and a temporary arrangement that will allow the struggle to be renewed in time. The value of 'sabra' is raised as a means of halachic interpretation that provides maneuverability.

In **“CHAPTER FOUR: The Muslim Brotherhood in Egypt: ideology vs. Pragmatism”** analyzes the behavior of this terrorist organization outside of Israel - in Egypt. The tentacles of the Muslim Brotherhood are all over North Africa.

In the first paragraph **“The Muslim Brotherhood”** follows a brief description of the brotherhood - the Muslim Brotherhood began their journey in Egypt more than eighty years ago, as a reaction to the erosion of the status of Islam and the exacerbation of social rifts against the challenges of modernization, Westernization, and imperialism. Over the years, the movement established itself as a struggle against rigid regimes in the Middle East, which failed in its view of realizing economic and social justice for its citizens. The wave of uprisings that took place in some of the Arab countries in 2011 (and the Arab Spring), and continue to incite other countries, were the demand for personal freedoms, reforms and democratization, which enabled the Muslim Brotherhood to emerge as a dominant force in the political front. The Muslim Brotherhood strives to implement their religious principles, expand their community strongholds, achieve positions of government and enforce Islamic law according to their interpretation. The movement has a rooted history and an attractive ideology. In most Arab countries, the movement has been active underground or under persecution and harassment by the authorities. And yet managed to develop an impressive organizational ability and a real grasp of society. Some of its ramifications even took power, such as the Brotherhood in Sudan or Hamas in the Gaza Strip.

The task of the second paragraph is to clarify **“Background to the rise of the Muslim Brotherhood in Egypt”**. Egypt is a country with elements of democracy, but it is not democratic, since the state intervenes in all areas and there is no separation of powers. Also, the media is still under strict supervision, and most of the media is owned by the government.

In the third paragraph **“The status of religion in the country”**, description is given of religion with political life and the changes in government. When Mubarak was appointed president, he emphasized the difference between his policy and Sadat's policy: he blocked the rush towards a free market economy, stopped liberalization in the economy, and returned to more state supervision; On the other hand, a greater degree of freedom allowed political organization and opposition to power. Mubarak's policy has led to tourism and economic development, but due to the high rate of natural increase in Egypt, economic growth is not yet absorbing the needs of the population. In the area of foreign relations, Mubarak continued to nurture Egypt's ties with the United States and at the same time rehabilitated relations with Russia, mainly seeking to improve relations with the Arab states, which were undermined by the peace treaty with Israel and restoring Egypt to its traditional role as leader of the Arab world. In contrast to his moderate foreign policy, Mubarak has been working hard in recent years against radical Islamic organizations in Egypt. Islam in Egypt rises in its influence on democracy. It is a deep belief, and Islam is also known to the uneducated classes, and is embedded in the blood of culture and underlies the way of life and education. Democracy, on the other hand, has no basis in political history, political culture or dominant civil culture. In contrast to Islam, democracy is linked to Western failure, which has led to the destruction

of traditional norms. The pursuit of democracy has historically stemmed from the conviction that this system is one of the components of Western supremacy.

The fourth paragraph is an analysis of “**What is the Muslim Brotherhood? According to which ideology is the movement taking place? – Movement background and ideology**”. The Muslim Brotherhood was founded in 1929 by Hassan al-Banna in Ismailia. Following his view of the corruption prevalent in society, especially among the youth, as well as the economic, social and political inferiority of Egypt, he decided to establish a movement that would deal with education and correcting the situation. The movement is trying to bring Egypt back to the beginning of Islam, to the era of glamor, according to the Shari’a, the conditions prevailing in Egypt in those years, unemployment and distress caused the movement to grow easily. The Islamic message was easily absorbed in a frustrated society suffering from social and economic distress. Between religious and secular. The Muslim Brotherhood has become an orthodox urban movement, a regular movement designed to correct certain injustices in the name of religious norms.

The fifth paragraph is an analysis of “**How is pragmatism manifested in the activity of the Muslim Brotherhood in Egypt?**” The Muslim Brotherhood sometimes acts within the framework of the law, when it is possible and convenient, and sometimes undermines it for their own purposes. Their activities are directed against the state and its institutions, and as part of this they seek to infiltrate the ranks of the army and the police in order to take control of it, with the ultimate goal of creating an Islamic state. As part of its activity, the dilemma between the Pan-Islamic idea and the national point of view often arose. The regimes in Egypt from the beginning of the century aspired to the existence of a territorial nation-state, based on a system of law and bureaucracy according to the Western model. During the Mubarak era, relations with the West, especially the US, became closer to Egyptian economic cooperation and dependence. The main goal was to bring about the implementation of Shari’ah in the country. Participation in the People’s Council serves the religious propaganda, and through the People’s Council the hearts can be fixed. Thus, the brothers merged with a secular party, the Wafd, in the 1984 elections, and were successful. And later in 1987, together with the Amal Party and the Liberals. The brothers needed the umbrella of other parties because they were outlawed. The movement did not give up its funds, and its platform was that sharia would be the main source of legislation. This issue has always been on the agenda. The regime, for its part, rejected the numerous bills they had proposed, and introduced alternative bills. The regime expected that the brothers’ power would weaken or participation in the democratic process would lead to division, but the opposite happened, and their influence and power increased. In 1990, following new laws of the regime designed to make the movement more difficult, it withdrew from the People’s Council. Thus, the Muslim Brotherhood was pushed into the trade unions by the government and found a great deal of activity for them, and the brothers had a very strong organizational capacity, and therefore they had a large sector of workers in their ranks. The unions served as an alternative arena, and once again they received a political platform to convey the Islamic message.

Paragraph six of “**The Terrorist Act in Bulgaria**” provides a clear example of Islamic terrorism in Bulgaria, although this act was committed by a Shiite organization and not a Sunni one.

III. CONCLUSION

Does the activity of Islamic movements correspond with the theory of pragmatism?

The *hypothesis* set for proof in the dissertation "*Pragmatism as a practice, manifestations and action of Sunni Islamic movements.*", leads to several important conclusions, which could be reduced to the following brief summaries.

The most important rule in pragmatism is that hypotheses about the results of future actions should be determined only by monitoring their practical implications on the ground.

Proponents of the theory of pragmatism demand that people do actions that contradict their beliefs out of the empirical understanding that these actions will lead to more effective results.

According to this theory, when it comes to making future actions and making important decisions, one must think about the possible effects of the practical type of each action and according to this thinking make the right decisions about the future.

Therefore, the question arises - according to the research that was done, how the actions of Islamic movements in the Middle East correspond to the theory of pragmatism?

The actions taken by the Islamic movements are revealed as pragmatic according to two leading principles:

1. Islamic patience - the consideration between an armed struggle against the infidels and social reform (conquering the hearts and minds of believers)

The leadership of the mainstream fundamentalist movement in Israel has turned its leadership from the mid-1980s to Abdallah Nimr Darwish. Since then the violent way of the movement was abandoned and it was led to a new way of persuasion for alleviating the distress of the Arabic society in Israel.

Darwish directed the movement in to a new direction of deepening the Islamic roots by conquering hearts in the Islamic community. The mosques were expanded, the number of worshippers grew significantly, and the Islamic dress code and performance were adopted by women and men.

2. The main theme of the activity is the Da'wah - the principle of spreading Islam. For that end, the movement began building a network of kindergartens, clinics, schools, and an Islamic college in Umm al-Fahm. In the area of conquering the hearts of Islamic youth, the Movement also promoting sport activities and dealt with the problem of crime and drugs.

The movements understood that it must show pragmatism, since she has an understanding that in order to receive financial support from the government, she must act within the framework of the law. Its main challenge is to appear lawful and at the same time acquire a public image of a resistance organization.

Hamas

According to the Hamas charter, there is an eternal war of Muslims against the infidels - Killing Jews is a religious duty and the Palestinians are the spearhead in the war against the Jews. According to this doctrine,

All the land of Palestine between the Jordan river and the Mediterranean Sea is an Islamic refuge. A Muslim who surrenders part of this land is inherited to go to the hell. Therefore, the agreements with Israel are temporary and are signed as a result of a temporary

balance of power in Israel's favor. And so, Allah will replace the negligent Muslims who refuse to fight Israel with those who are commandment to the fight against Israel.

However, Hamas cooperates with the other Palestinian para-military forces, because the movement sees them as part of the Palestinian resistance, and therefore seeks to avoid civil war. Despite of her opposition to secular development, she views the PLO as a political partner.

Another important principle that helps Hamas to show political Pragmatism is the Islamic principle of Islamic patience and perseverance. Hamas understands that the goals of destroying Israel are not attainable in short-term activity. So in their view, the effort should be concentrate on long-term goals.

This is, in effect, Islamic patience, which speaks to exploit opportunities only as far as possible, and until then prepares the ground for the time when the opportunity could be exploited.

This principle of Islamic patience is very important to the pragmatist line of the movement. this principle allows Hamas to go hand-in-hand with their opposition in a political alliance, but at the same time, preparing the hearts and minds of the people in order to gradually takeover the population when the time comes. Until then, Hamas support the idea of "Tahadiya" with Israel (Meaning, a temporary truce).

As a result, in recent years the movement has accumulated so much political power that it can compete with the PLO for public support in the Palestinian political arena, in spite of the fact that for many years the PLO had the hegemony of political power in the Palestinian political arena. The fact that Hamas could set the political agenda and controlling and managing civilian institutions was a big surprise to the PLO.

This principle also transparent in the transition from Islamic ideological-based conflict to the perception of a national territorial conflict. The contradiction between a national idea that sanctifies state sovereignty and a divine law that doesn't allow any territorial compromise is able to "sit together" by defining the national struggle in religious terms.

According to Islamic Ideology, Jihad is the personal duty of every Muslim, and any political solution to the conflict with infidels is an act against Islam. Therefore, the most important part of every Muslim is conducting jihad against an enemy trampling on Muslim soil.

But according to Hamas, the agreement between Israel and the PLO and the establishment of the Palestinian Authority in 1994 required them to be flexible in its attitude towards Israel. In order to continue collaborate with the PLO, Hamas needed to continue with his communicable activity and strengthening its status in society, without the danger of losing its uniqueness status as a fighting opposition against Israel in the central Palestinian political stage.

The tripartite relations between Hamas, the PLO and Israel is, in effect, a separation between a long-term vision and short-term goals. Those dilemmas were resolved by integration into Palestinian Authority institutions and the use of controlled violence.

The principle that guided Hamas in dealing with these dilemmas was the ability to justify the need for a religious example, political dialogue and official cooperation with the PLO using the military option against Israel from time to time.

As a result, according to the Hamas charter, Hamas is prepared to accept the burden of the PLO if it adopts Islam as a way of life and emphasizes the common national aspect of a common struggle in Israel, even if the PLO remains in a secular movement.

Hamas aspires to a central political and moral position while striving to achieve long-term strategic goals alongside immediate and practical goals.

And so, on the one hand, the movement waged a holy war against Israel, supported an armed struggle, and desire to establish a Palestinian state over the entire Land of Israel. But on the other hand, there are mechanisms of compromise within the movement. This allows a temporary cease-fire or a prolonged cease-fire with Israel.

Moreover, Hamas refuses to recognize the legality of the Palestinian Authority on the one hand, while Hamas has many political mechanisms, especially in the local authorities and in partnerships in the Palestinian parliament.

Hamas's key decisions can be seen as the trend to maintain a delicate balance and a combination of final goals and immediate interests and current needs.

Hamas demonstrated flexibility and adaptation to the reality of distinguishing between the short-term practical goal of a Palestinian state in the West Bank and the Gaza Strip and the long-term vision of establishing an Islamic religious state throughout Palestine.

Hamas sees a political settlement with Israel as a temporary status in Islamic history, which helped it develop tactical flexibility without losing its political credibility.

Involvement in the local community and in national politics

In the ideological and political arena there are various forces that compete with each other for power and resources, and the Muslim-religious elements are an inseparable part of the political arena, as they deal with problems on organization, mobilization, propaganda and struggle.

The movement has an influence in the Palestinian arena and therefore has a responsibility to the Palestinian population. Since January 2006, it has also controlled the Palestinian Authority in Gaza and has governmental responsibility. Therefore, it must adopt a more pragmatic worldview in order to improve the lives of its population.

Hamas inspire to create an alternative system of services to the Palestinian Authority. Therefore, Hamas is involved in all the various services in the community, as well as in the development of an extensive military network.

The goal is to transform to a political and social alternative to the PLO, and therefore a change was required in the response of the entire Palestinian community, namely, a transition from the Muslim strategic plan to a political action plan, to be focused on a particular territory and particular community of people.

The Islamic Movement in Israel

The leadership of the fundamentalist movement in Israel has turned its leadership from the mid-1980s to Abdullah Nimr Darwish. Since then the violent path of the movement has been abandoned, and it has led to a new method of persuasion to alleviate the distress of Arab society in Israel.

Darwish directed the movement towards a new direction of deepening Islamic roots by capturing hearts in the Islamic community. The mosques were expanded, the number of worshippers increased significantly, and Islamic dress code and performance were adopted by men and women.

The main theme of the activity is the Da'wah - the principle of spreading Islam. To this end, the movement began to establish a network of kindergartens, clinics, schools and an Islamic college in Umm al-Fahm. In the field of capturing the hearts of Islamic youth, the movement also promotes sports activities and deals with the problem of crime and drugs.

The movement understood that it must show pragmatism, because it has an understanding that in order to receive financial support from the Israeli government, it must act within the framework of Israeli law. Its main challenge is to appear lawfully, and at the same time acquire a public image of an opposition organization to Israel.

The national leadership of the Islamic Movement draws its legitimacy from the Islamic tradition and tradition. But because she is perceived as a representative of a local, regional and religious tradition, she should receive support from the government as an official society.

In the ideological and political arena, there are different forces competing with each other for power and resources, and the Muslim-religious elements are an inseparable part of the political arena, as they deal with problems in organization, mobilization, propaganda, and struggle.

The movement has an influence in the Palestinian arena and therefore has a responsibility towards the Palestinian population. Since January 2006, it has also controlled the Palestinian Authority in Gaza and has government responsibility. Therefore, it must adopt a more pragmatic worldview in order to improve the lives of its population.

Hamas is encouraged to create an alternative system of services to the Palestinian Authority. Therefore, Hamas is involved in all the various services in the community, as well as in the development of an extensive military network.

The goal is to become a political and social alternative to the PLO, and therefore a change is needed in the response of the entire Palestinian community, that is, transition from the Muslim strategic plan to a political action plan to focus on a particular territory and community of people.

Raed Salah is the leader of the radical faction in the movement, but he is interested in receiving Israel's assistance when it suits the needs and needs of the movement, but he is careful to oppose Israel openly, but he incites against it in secret.

For example, when it was decided to dissolve the Islamic Relief Committee by the State of Israel, Salah decided to respond with patience and consideration. Therefore, government support for the movement did not stop. He has an understanding that he must act within the framework of the law, otherwise the Israeli government will stop all movement activity.

The heads of the movement's local councils use State funds, despite dissatisfaction with the existence of the state, to improve the situation in their communities.

The question of whether the Islamic movement should participate in the elections to the Knesset provoked internal controversy within the movement.

The supporters, pragmatic side, were mainly from the southern triangle, the Negev and some northern communities. The opponents, the radical stream, were from the villages of

Galilee and northern Israel, headed by the mayor, Sheikh Raed Salah, and they opposed the idea.

The southern branch, headed by Sheikh Darwish, supports participation in the Knesset elections from a pragmatic approach of participating in an Arab list for the Knesset.

After many discussions, the movement, headed by Sheikh Darwish, adopted a pragmatic approach that says that participation in the elections must take place independently or within the framework of an Arab political list or an Arab parliamentary bloc.

The pragmatic reason for this decision is a civic duty for the Arab population, in order to ensure proper representation of the Arabs in the Knesset. The ideological argument given is that Muslim minorities who were under a non-Muslim majority throughout Islamic history also participated in political life.

The pragmatic trend argues that the friction with the symbols of Jewish and Zionist rule should be reduced. The radical stream will argue that Muslims can not participate in the elections because Muslims have only one constitution - the Shari'ah and the Koran - and these books can not be replaced, according to the doctrine of the Muslim sheikh, al-Qaradawi, a Qatar resident.

Since its establishment, the Islamic Movement has been working to establish alternative systems for existing or missing governmental systems in Israel's Arab population.

The stated goal of these systems is to provide services in all areas of social, cultural and economic life. In practice, however, it is developing a convenient and legal cover for promoting the Islamic-religious ideology among the Arab people in Israel.

In the 1980s, the movement focused its activity on municipal urban politics in Israel. One of the salient features of the Islamic Movement's municipal activity is the great pragmatism demonstrated by its leaders over their desire to deal with current affairs with the Israeli government in the areas in which the municipality is responsible.

In the city of Umm al-Fahm, for example, which was once labeled a municipality failing to cooperate with Israeli government officials, since 1989, the leadership of the Islamic movement in the city has emphasized the exploitation of every opportunity to receive government support.

The pragmatic progress of the Israeli Arabs in the Israeli bureaucracy in order to improve their local activity gives them an ideological compromise. This complex is the idea that traffic can require less value from the state than you deserve according to their historical justice.

The Muslim Brotherhood in Egypt

The Muslim Brotherhood sometimes was operating within the framework of the Egyptian law, when it was possible and convenient.

Their activity is directed against the state and its institutions; however, they seek to penetrate the ranks of the army and the police in order to take control of them, with the ultimate goal of establishing an Islamic state. As part of its activity, the dilemma between the Pan-Muslim idea and the national point of view was often arising within the movement.

The regimes in Egypt from the beginning of the century aspired to the existence of a territorial nation-state based on a system of law and bureaucracy according to the Western

model. During the Mubarak era, relations of the Egyptian state with the West, especially with the United States, were closer economically up to the level of dependence.

The regime had to fill the religious void in order to monitor religious services in the country and provide the public with its religious needs. Therefore, Mubarak made a quiet alliance with the movement so that the brothers would implement the Sharia without violence. The Muslim Brotherhood has pledged to fill gaps for the regime and thus create a broader base of support from the regime. The movement has succeeded in threatening its stability.

Another area that the Muslim Brotherhood had took over was the socio-economic space. They did that by establishing schools and other local investment in financial companies.

The movement realized that because these services were necessary for the state (hospitals and schools), they convince the government to allow their financial companies to invest money in those institution, and in effect inspiring Islamic ideology within the mind of the population.

The inability of the government to meet these needs provided a window of opportunity for Islamic activity. The regime knew that these bodies were necessary for the population, and therefore did not act decisively against them.

The willingness of the Muslim Brotherhood to participate in the democratic comes from their ideology. According to Hassan al-Bana's teachings, the purpose of the fatwa is to reach not only the popular level, but also the official level, meaning, the People's Council, for the purpose of no separation between religion and state.

The regime, for its part, rejected the many proposed bills and proposed alternative bills from the movement. The regime expected the Brotherhood the movement to be weaken or would be divided as a result of participation in the democratic process, but the opposite happened, and their influence and power increased. In 1990, following the new laws of the regime, the movement withdrew from the People's Council.

IV. DISSERTATION'S CONTRIBUTIONS

1. On the basis of the application of the politico-historiographical approach in the dissertation the importance of the philosophy of pragmatism for the construction of a new approach in the modern Islamic movements is revealed. It is proven that the actions taken by Islamic movements are pragmatic according to their central principle: Islamic patience. It has been shown that, unlike Islamic ideology, which states that those who believe in Islam must spread Islam through war and violence, Islamic movements want to spread Islam legally. They act as organizations that seek to establish good relations between Muslims and non-Muslim governing structures in individual countries;

2. In the dissertation, a detailed scientific analysis of the concepts of *Da'wah* and *Shari'ah* is made. Their secular/empirical nature has been revealed and they have been shown to be an important element in building the ideological and scientific-political system of Islamic radical movements. It shows how pragmatic changes and actions (building a network of kindergartens, clinics, schools and an Islamic college, promoting sports and fighting crime and drugs) are based on *Da'wah*, the principle of the spread of Islam. to the formation of a new image of movements;

3. The dissertation is the first in Bulgaria research on the issue of pragmatism as a practice, manifestations and action of Sunni Islamic movements and has contributed to European science in this regard. The dissertation is by a researcher from the state of Israel, which is practically at the forefront of the fight against terrorist Islam.

V. SCIENTIFIC PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). From “Shock and Awe” to Asymmetric Warfare in Modern Military Warfare – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 2, December 2021. pp. 85-92. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0402.04085g>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Hamas Movement: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 2, December 2021. pp. 39-54. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0402.01039s>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Islamic Movement in Israel: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 1, July 2021. pp. 11-24 ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh/ojsh0401/ojsh-0401.html>

Galily, D. & Schwartz, D. (2021). The Muslim Brotherhood in Egypt: Ideology vs. Pragmatism – in OPEN JOURNAL FOR STUDIES IN HISTORY (OJSH). Volume 4 - Number 1, July 2021. pp. 1-10. ISSN (Online): 2620-066X. <http://centerprode.com/ojsh/ojsh0401/ojsh-0401.html>. <https://doi.org/10.32591/coas.ojsh.0401.01001s>

Galily, D. & Schwartz, D. (2019) Saudi Wahhabism after 9/11 – Ideology versus Pragmatism. – in ГОДИШНИК НА КАТЕДРА „ФИЛОСОФСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”. pp. 123-134. ISSN 2683-0973. South-West University Publishing House. Blagoevgrad. Bulgaria. <https://ph.swu.bg/images/God-9-2019.pdf>

Galily, D. (2019) Pragmatism or Principles: How Do Leaders Make Decisions? – in ГОДИШНИК НА КАТЕДРА „ФИЛОСОФСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”. pp. 123-134. ISSN 2683-0973. South-West University Publishing House. Blagoevgrad. Bulgaria. <https://ph.swu.bg/images/God-9-2019.pdf>

Galily, D. (2019). “Expansion of the mind” – An implementation of human intellectual progress to understand human history – in collection of the 3rd International e-Conference on Studies in Humanities and Social Sciences 28 of June, 2019. pp. 225-240. Belgrade.

Serbia.
<https://www.centerprode.com/conferences/3IeCSHSS.htm>

ISBN

978-86-81294-02-4

VI. DECLARATION OF SCIENTIFIC ETHICS

The dissertation "Sunni Islamic movements in the middle east and the theory of Pragmatism" is an author's text.

In its development, foreign publications and works have not been used in violation of copyright without proper reference and citation.